

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2556

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นิลวรรณ วัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

นิลวรรณ วัฒนมา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ร.อ.ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ ร.น.

การวิจัยครั้งนี้มี ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ใน 6
ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและ
เทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น
ผู้บริหารโรงเรียน 96 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความ
เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .83 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ
ทดสอบค่าที(t-test Independent) และการความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อ
พบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ (Sheffe' Methods)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และ
ที่ตั้งโรงเรียน พบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 เมื่อจำแนกตาม สถานภาพและรูปแบบการจัดชั้นเรียน พบว่า มีสภาพปฏิบัติงานด้านการ
บริหารวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน
- 3) การศึกษาปัญหา พบมากที่สุดด้านบุคลากรขาดความรู้ ในการบริหารงานวิชาการ
รองลงมาคือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน การขาดงบประมาณ
ในการพัฒนา มีข้อเสนอแนะคือ การจัดอบรม การทำคู่มือการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตร การ
ติดตามอย่างต่อเนื่องโดยศึกษานิเทศก์ และการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาสนับสนุนการ
บริหาร

A STUDY OF ACADAMIC ADMINISTRATION IN THE SMALL-SIZE PRIMARY SCHOOL
UNDER CHON BURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION OFFICE

Presented in Partial Fullfilment of the Requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2013

Ninlawan Wattana. (2013). *A study of academic administration in the small –size primary school under Chon Buri provincial primary education office*. Master's Project, M.Ed. (Education Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Lt. Dr. Apitee Songbundit.

The purpose of this study were to study and compare of academic administration in the small –size primary school under Chon Buri provincial primary education office in 6 aspects: 1) curriculum development 2) learning process development 3) the measurement and evaluate and the comparison transfer 4) the research for develop education quality 5) mass media innovation development and way education technology and 6) quality assurance development within , school. The subject of this study were 48 administrators and 48 teachers in the small –size primary school under Chon Buri provincial primary education office. The research instrument was the 5-level scale questionnaire form the most to the least . The reliability was .83 . The statistical data analysis were percentage, average, standard deviation, t-test Independent and One-Way ANOVA. Test the difference of the average was lay a pair by the way of Sheffe's Method.

The research finding were as follows.

1) Administration in the small –size primary school under Chon Buri provincial primary education office were generally at a high level.

2) The comparison of administration in the small –size primary school in the small –size primary school under Chon Buri provincial primary education office in working experience and school location were different and the statistical signification at 0.5 ,whereas there were no signification in position and classroom format.

3) The problem there were found that teachers lake knowledge of administration ,lake of personnel, lake integrated skill and budget depletion in the development. The suggestion were, train the knowledge, doing handbook the work, course development, following by study the supervision and mobilizing resource.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ร.อ. ดร. อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ ร.น.)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์ ร.อ. ดร. อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ ร.น.)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาอย่างสูง จาก ร.อ.ดร.อภิสิทธิ์ ทรวงบัณฑิตย์ ร.น. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งท่านได้ให้กำลังใจแก่ผู้ทำวิจัยตลอดมาจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภาภิกจ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์และ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์ นางดวงแข สุระประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 นางสาวบุญเชื้อ เขียมรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมาบค้ำ และนางณัฐจิฎา สุวิมล ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านมาบค้ำ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ ปรับปรุงแบบสอบถามจนเป็นที่เรียบร้อย และขอขอบคุณนายฉันท รุจิราภิลักษณ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่ได้ให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2 และ 3 ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเด็กทุกท่านที่เมตตาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ประกอบในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพ่อ แม่ พี่ผู้ที่มีพระคุณต่อผู้วิจัยที่ได้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ด้วยความห่วงใย เพื่อให้ผู้วิจัยเป็นคนดี ซื่อสัตย์ ทำประโยชน์ต่อสังคม ขอขอบคุณพี่และเพื่อนครูโรงเรียนบ้านมาบค้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่ให้กำลังใจและสนับสนุน การศึกษาระดับปริญญาโท ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพแห่งนี้จนสำเร็จ

นางสาวนิลวรรณ วัฒนา

สารบัญ

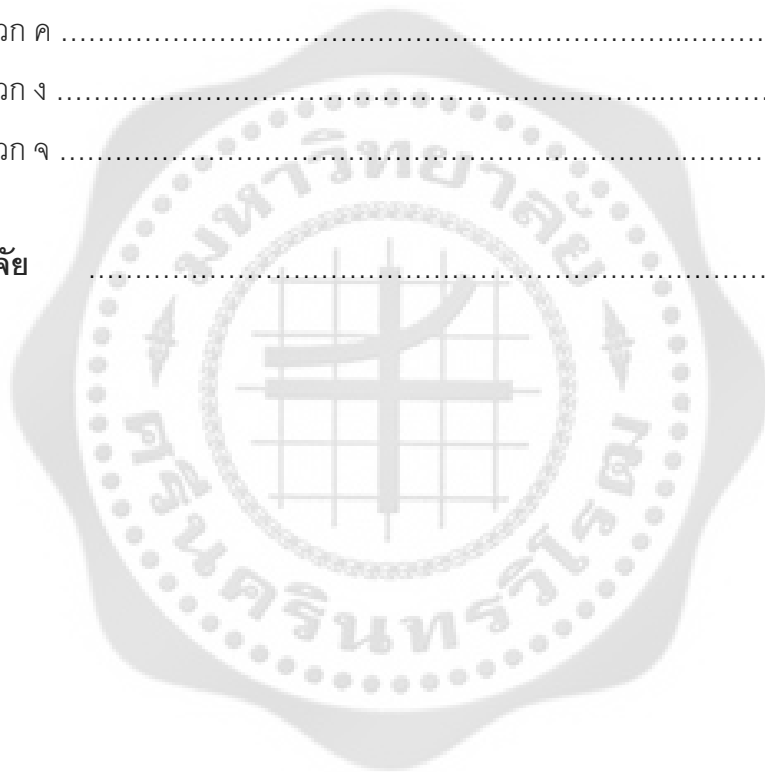
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัด ชลบุรี.....	13
การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี.....	13
การบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี.....	14
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี.....	15
การบริหารงานวิชาการ.....	18
นियามการบริหารงานวิชาการ.....	18
กระบวนการบริหารงานวิชาการ.....	19
แนวคิดการบริหารงานวิชาการ.....	20
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ.....	22
ตารางวิเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	27
แนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	28
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	28
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	34
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน.....	39
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	48
การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา.....	52
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
วรรณกรรมตัวแปรอิสระ.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
งานวิจัยในประเทศ.....	64
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	103
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	103
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	103
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก	126
ภาคผนวก ข	128
ภาคผนวก ค	131
ภาคผนวก ง	133
ภาคผนวก จ	146
ประวัติย่อผู้วิจัย	172

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 วิเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ.....	27
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน.....	78
4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมและรายด้าน.....	80
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	81
6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาการพัฒนาระบบการ เรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	83
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	84
8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	85
9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	86

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายชื่อ.....	87
11 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมและรายด้าน.....	88
12 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมและรายด้าน.....	90
13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การ ทำงานโดยรวมและรายด้าน.....	91
14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	93
15 การเปรียบเทียบผลการทดสอบเป็นรายคู่ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารและครูวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	94
16 ค่าการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน โดยรวมและรายด้าน	95

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรูปแบบ การจัดชั้นเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	97
18 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ที่ตั้ง โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	98
19 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามที่ตั้ง โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	100
20 สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี.....	101
21 รายชื่อโรงเรียนทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น(Reliability).....	127
22 รายชื่อโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	129
23 การคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ของคำถาม.....	144
24 การคำนวณหาความเชื่อมั่น(Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา.....	146
25 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	147
26 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายข้อ.....	153

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
27 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	159
28 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการ บริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ที่ตั้ง โรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	166

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 การพัฒนาหลักสูตร.....	31
3 การนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด และจุดเน้นการจัดการ เรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	35
4 ความแตกต่างระหว่างการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา.....	40
5 การบริหารการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา.....	46
6 กรอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา.....	47
7 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.....	50

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กล้มเป็นการบริหารที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ จากการสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 45-46) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาพบจุดอ่อนด้านการบริหารการศึกษาซึ่งพบว่า มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพ ทั้งด้านครู วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งมีความแตกต่างกันทั้งในคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากในโรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติได้ครบ ซึ่งสอดคล้องจากผลการสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: ง) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอน เนื่องจากการขาดแคลนงบประมาณเพื่อจัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอน สื่อที่มีอยู่ไม่ตรงกับเนื้อหา ขาดความหลากหลายและทันสมัย จากการศึกษาเพิ่มเติมพบข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน พื้นที่ตั้ง โรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนสาธิตและเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เศรษฐกิจต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยมีความแตกต่างตามสภาพภูมิเศรษฐกิจสังคมของประเทศ (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554: 15)

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน นั้น พบปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กคือ ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน มีครูไม่ครบหรือไม่เพียงพอ ที่จะสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็กยังมีภาระงานที่ได้รับมอบหมายเชิงนโยบาย จากเหตุดังกล่าวประกอบกับเหตุผลอื่น ๆ ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กโดยทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ประสงค์ เมธิพิณิตกุล, 2553: 32) สอดคล้องกับการศึกษาของสมเดช สีแสง. (2552: 10) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้สื่ออุปกรณ์ไม่เพียงพอ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และไม่ผ่านการประเมินของ สมศ.

จากการศึกษาของ วินิตา ศุกระมูล (2546: 34) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ควรเป็นผู้นำทางวิชาการ และพฤติกรรมกรเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์สูงกับความสำเร็จต่อ

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มนตรี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า ใน ด้านหลักสูตร โรงเรียนมีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ครบถ้วน ด้านการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีปัญหาขาดแคลนบุคลากร ทำให้เกิดปัญหาการจัดครูเข้าชั้นเรียนไม่ครบชั้น ครูสอนมากกว่า หนึ่งชั้นเรียน ครูขาดทักษะการสอนแบบบูรณาการ ครูมีภาระหน้าที่มาก ทำให้สอนได้ไม่เต็มที่ ครูขาดความรู้เฉพาะทางไม่สามารถสอนได้ทุกวิชาในชั้นเดียวกันหรือมากกว่าหนึ่งชั้น ด้านวัสดุสื่อประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีปัญหาขาดแคลนในการจัดซื้อ และจัดทำสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนไม่มีระบบการจัดเก็บบำรุงรักษาและนำไปใช้ ด้านวัดประเมินผล พบว่า โรงเรียนมีปัญหาครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ขาดเครื่องมือในการวัดประเมินผล

ในเรื่องของการบริหารกลยุทธ์นั้น งานด้านวิชาการก็นับเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จากการศึกษาของ อัครายุทธ ศรีใจอินทร์ (2552: 288) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำเสนอกกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกยังมีปัญหาในการจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ภารกิจนี้ไม่ได้ปฏิบัติเนื่องจาก ขาดวิทยากร และครู ขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัย ขาดการนิเทศ นอกจากนี้ การศึกษาของ วรณวิษา เกาวิเศษ (2549: ง) ที่ทำการวิจัยสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 10 จังหวัดภาคใต้ พบว่า ชุมชน และคณะกรรมการยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความสามารถเฉพาะสาขา ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ไม่มีเวลาทำแผนการจัดการเรียนรู้ ขาดงบประมาณในการดำเนินการจัดทำสาระการเรียนรู้ ครูขาดความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูมีจำนวนไม่เพียงพอแก่การพัฒนาการเรียนการสอนขาดงบประมาณในการหาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำหรับแนวคิดเรื่องการบริหารวิชาการ อาจออกแบบได้หลายรูปแบบดังเช่น การศึกษาของ มิลเลอร์ (กิติมา ปรีดีดีลิก. 2532: 48; อ้างอิงจาก Miller. 1965: 175) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ด้านคือ 1) การจัดโปรแกรมการเรียน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรม 3) การติดตามการเรียนการสอน และ 4) การจัดบริการการสอน ซึ่งการศึกษาของกิติมา ปรีดีดีลิก (2532: 57-58) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็น 6 ด้านคือ 1) แผนปฏิบัติงาน

ด้านวิชาการ 2) หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยงานการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู 4) สื่อการเรียนการสอน 5) การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การฝึกอบรม และ 6) การวัดและประเมินผล การกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของ กมล ภูประเสริฐ (2544: 9-18) แบ่งเป็น 8 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตร 2)การบริหารการเรียนการสอน 3)การบริหารการประเมินผลการเรียน 4)การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ และ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ และข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552: 6-7) สรุปว่าการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 12 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยที่รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553: 30) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาคือ 4 ด้านตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) การวัด/ประเมินผลและการเรียนรู้และรับเข้าศึกษาต่อ และ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553: 3-4) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ได้แก่ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล

เนื่องจากผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 3 ท่าน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยนำข้อมูลทั้งแนวทฤษฎีและจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สรุปได้ว่าขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่สำคัญและเป็นไปตามบริบทด้านจำนวนบุคลากร และสภาพพื้นที่นั้น แบ่งเป็น 6 ด้านดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และ และ 6) การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบในการศึกษา

จังหวัดชลบุรี มีโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 277 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 69 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มี 17 โรงเรียน ใน 3 อำเภอคือ อำเภอ เมือง อำเภอบ้านบึงและอำเภอหนองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มี 44 โรงเรียน ในอำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีโรงเรียนขนาดเล็ก 8 โรงเรียนในอำเภอบางละมุง อำเภอ ศรีราชาอำเภอสัตหีบ สรุปรวมทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรีมีโรงเรียนขนาดเล็ก 69 โรงเรียน เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติโดยรวม พบว่า โรงเรียน ขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านคุณภาพนักเรียนได้อย่างน่าพึงพอใจ สภาพการจัดการ เรียนการสอนขาดความพร้อม ครูบางคนสอนคนเดียว 2 ชั้นเรียน ทำให้สอนไม่ครบเนื้อหา ตาม มาตรฐานของหลักสูตร ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย

จากที่กล่าวมา การที่ผู้บริหารสามารถบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มุ่งมั่น และทุ่มเทการทำงานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้าน งบประมาณ อัตราค่าจ้าง และระบบบริหารจัดการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ใน การวางแผนพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ให้เหมาะสมกับ บริบทของการเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ครูวิชาการและผู้บริหารที่ได้ทราบ ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถใช้แนวทางแก้ไข สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารวิชาการของในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการศึกษาสภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ทราบระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา อำเภอ กลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี สำหรับปรับปรุง แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ตามบทบาทหน้าที่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ที่รับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2555 ซึ่งมี 69 โรงเรียน จำนวน 138 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่รับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 102 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (พิสนุ พองสี. 2552 : 109; อ้างอิงจาก Krejcie & Morgan. 1970: 608) แล้วสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระแบ่งเป็นดังนี้

1.1 สถานภาพ

- 1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
- 1.1.2 ครูวิชาการ
- 1.2 ประสบการณ์การทำงาน
  - 1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี
  - 1.2.2 ตั้งแต่ 5 -10 ปี
  - 1.2.3 10 ปีขึ้นไป
- 1.3 รูปแบบการจัดชั้นเรียน
  - 1.3.1 ห้องเรียนปกติ
  - 1.3.2 ห้องเรียนคณะชั้น
- 1.4 ที่ตั้งโรงเรียน
  - 1.4.1 ในเขตเทศบาล
  - 1.4.2 นอกเขตเทศบาล
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ
  - 2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
  - 2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 2.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารในด้านวิชาการโดยเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในการศึกษาคั้งนี้แบ่งขอบข่ายออกเป็น 6 ด้านคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1 **การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา** หมายถึง การดำเนินการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัญหาและความ

ต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียนและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ การดำเนินการจัดการประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร สถานศึกษา การดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตลอดจนจัดให้มีการวิจัยติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการให้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามรูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีข้อมูลผู้เรียนเป็น รายบุคคลสำหรับในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การดำเนินการให้มีการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองโดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและ ทักษะต่าง ๆ การดำเนินการจัดการเรียนรู้มีการเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ เกิด การยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การดำเนินการ กำหนดระเบียบวัดและประเมินผลของสถานศึกษา การดำเนินการการพัฒนาเครื่องมือวัด และ ประเมินผล การดำเนินการดำเนินงานทะเบียน การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธี ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการตัดสินและอนุมัติผลการเรียน และการออก หลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการด้านการวิจัย อย่างเป็นระบบโดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การ ดำเนินการทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา การ ดำเนินการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การดำเนินการการสร้าง เครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา

1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การดำเนินการ สร้างศูนย์สื่อการเรียนรู้ จัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ จัดทำทะเบียนสื่อที่มีประสิทธิภาพทั้งใน สถานศึกษาและในชุมชน การดำเนินการจัดทำจัดหาและพัฒนาสื่อสำหรับผู้เรียนและผู้สอน การ ดำเนินการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

1.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การ ดำเนินการจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การดำเนินการเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การดำเนินการ

จัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน การดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศโดย การดำเนินการเพิ่มเติมส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

2. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน

3. สถานภาพ แบ่งเป็น 2 แบบคือ

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี

3.2 ครูวิชาการ หมายถึง ผู้ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี

4. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำหน้าที่หลักในตำแหน่งนั้น ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการ และตำแหน่งประธานกรรมการสถานศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป โดยเศษของเดือนถ้ามากกว่า 6 เดือนนับเป็น 1 ปี

5. รูปแบบการจัดชั้นเรียน แบ่งเป็น 2 แบบ

5.1 ห้องเรียนปกติ หมายถึง โรงเรียนที่มีครูอยู่ประจำชั้นเรียน ตั้งแต่ ป.1-6 ครบทุกห้องเรียน

5.2 ห้องเรียนคละชั้น หมายถึง โรงเรียนที่มีการรวมชั้นเรียนเรียนการดำเนินการจัดชั้นเรียนที่นำนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างความสามารถ มาเรียนรู้พร้อมกันในห้องเดียวกันโดยมีครูคนเดียวจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6. ที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

6.1 ในเขตเทศบาล คือ โรงเรียนที่มีภูมิประเทศตั้งอยู่ในที่มีลักษณะของความเป็นชุมชนเมือง มีประชากรหนาแน่น เป็นศูนย์กลางชุมชน มีอาณาบริเวณซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม โรงเรียนตั้งอยู่ห่างจากอำเภอน้อยกว่า 5 กิโลเมตร

6.2 นอกเขตเทศบาล คือโรงเรียนที่มีภูมิประเทศตั้งอยู่ในที่มีลักษณะของความเป็นชนบท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ ห่างไกลชุมชน โรงเรียนตั้งอยู่ห่างจากอำเภอ มากกว่า 5 กิโลเมตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรตามได้มาจากการสังเคราะห์งานของมิลเลอร์ (กิติมา ปรีดีดีลิก. 2532: 48; อ้างอิงจาก Miller. 1965: 175) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 อย่างคือ 1) การจัดโปรแกรมการเรียน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรม 3) การติดตามการเรียนการสอน และ 4) การจัดการเรียนการสอน กิติมา ปรีดีดีลิก (2532: 57-58) กำหนดว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่าย 6 ด้านคือ 1) แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ 2) หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยงานการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู 4) สื่อการเรียนการสอน 5) การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การฝึกอบรม และ 6) การวัดและประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2544: 9-18) แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็น 8 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ และ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 6-7) กำหนดการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553: 30) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาคือ 4 ด้านตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) การวัด/ประเมินผลและการเรียนรู้และรับเข้าศึกษาต่อ และ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT)

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553: 3-4) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ คือ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดและประเมินผล และผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 3 ท่าน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยนำข้อมูลทั้งแนวทฤษฎีและจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ 3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 6) การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษางานวิจัยเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตัวแปรต้น ได้มาจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ สุณี ทรัพย์ประเสริฐ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน พบว่าผู้บริหารที่มี ประสิทธิภาพในการทำงานต่างก็มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาโดยรวม ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกัน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาไม่แตกต่างกัน จินตหรา ศรีเมือง (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในเครือข่ายสหวิทยาเขตตอนนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร หัวหน้า ฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สมพร ไตยวงศ์ (2541: 58) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถทางกลไกของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมืองและเขตชนบท จังหวัดสกลนคร ได้ผล การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองมี ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบทุกรายการสูงกว่านักเรียนชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท มนตรี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ต่างกันมีการปฏิบัติงานทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ส่วนครูผู้สอนมี ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปว่า การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการตามหลักและทฤษฎีการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
สถานภาพ
- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครูวิชาการ
ประสบการณ์การทำงาน
- ต่ำกว่า 5 ปี
- ตั้งแต่ 5-10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป
รูปแบบการจัดชั้นเรียน
- ห้องเรียนปกติ
- ห้องเรียนคละชั้น
ที่ตั้งโรงเรียน
- ในเขตเทศบาล
- นอกเขตเทศบาล

ตัวแปรตาม

สภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
3. การบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ที่มี รูปแบบการจัดชั้นเรียน ต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
4. การบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ที่มี ที่ตั้งโรงเรียน ต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัด ชลบุรี
  - 1.1 การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี
  - 1.2 การบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี
  - 1.3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี
2. การบริหารงานวิชาการ
  - 2.1 นิยามการบริหารงานวิชาการ
  - 2.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
  - 2.3 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ
  - 2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ
  - 2.5 รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก
  - 2.6 ตารางวิเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
3. แนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
  - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
  - 3.4 การวิจัยและพัฒนาการศึกษา
  - 3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 3.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. วรรณกรรมตัวแปรอิสระ
  - 4.1 สถานภาพ
  - 4.2 ประสบการณ์การทำงาน
  - 4.3 รูปแบบการจัดชั้นเรียน
  - 4.4 ที่ตั้งโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร จังหวัด ชลบุรี

1.1 การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรีตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย หรือริมฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 92 ตำบล 687 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง เทศบาลตำบล 29 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 58 แห่ง และมีรูปแบบการปกครองพิเศษ 1 แห่ง คือ เมืองพัทยา อำเภอทั้ง 11 ของจังหวัดชลบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ้านบึง อำเภอศรีราชา อำเภอเกาะจันทร์ อำเภอบ่อทอง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และอำเภอเกาะสีชัง ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรีมีการผสมผสานกันมากถึง 5 แบบ ทั้งที่ราบ ลูกคลื่นและเนินเขา ที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง พื้นที่สูงชันและภูเขา รวมถึงเกาะน้อยใหญ่อีกมากมายมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 160 กิโลเมตร พบพื้นที่เสี่ยงของการแพร่ระบาดของยาเสพติด อยู่ใน พื้นที่ อ.เมืองชลบุรี อ.บางละมุง อ.ศรีราชา ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองหนาแน่น ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยว เมืองพัทยา ปัจจุบันชลบุรีมีประชากรประมาณ 1,233,446 คน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผู้โยกย้ายเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมต่างๆที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับนโยบายด้านการจัดการศึกษา จังหวัดชลบุรีแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบเป็น 3 เขต ตามบริบทด้านภูมิศาสตร์ และการประกอบอาชีพ โดยสภาพภูมิศาสตร์โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายอยู่บนที่ราบใกล้ชุมชน มีการคมนาคมทั่วถึงและค่อนข้างสะดวก ในด้านการจัดการศึกษาได้แบ่งพื้นที่บริการดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีพื้นที่บริการ 3 อำเภอคือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านบึงและอำเภอหนองใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย ทำงานโรงงานอุตสาหกรรมและอาชีพเกษตรกรรม มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 17 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีพื้นที่บริการ 4 อำเภอคืออำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์ สภาพภูมิศาสตร์โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายอยู่บนที่ราบใกล้ชุมชน สภาพเศรษฐกิจผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลาง มีบางส่วนที่มีฐานะยากจน ต้องเรียนในสถานศึกษาใกล้บ้านซึ่งก็คือโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 44 โรงเรียน

สำหรับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 นั้นเป็นบริเวณที่มีอุตสาหกรรมกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อุตสาหกรรมส่งออก ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป พบมีการเคลื่อนย้ายประชากรมากขึ้น มีโรงเรียนขนาดเล็ก 8 โรงเรียน ในอำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา อำเภอสัตหีบ และอำเภอเกาะสีชัง

กล่าวโดยสรุป จังหวัดชลบุรี มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 277 โรงเรียน มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 69 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.90 ของโรงเรียนทั้งหมด โดยมีทั้งที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และอยู่ในชุมชน

1.2 การบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรีมีภารกิจหลักคือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ดังนี้

ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. พัฒนางานด้านวิชาการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าวด้วย
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดการ และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

1.3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

1.3.1 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 มาเมื่อปี พ.ศ.2553 โดยมีเป้าประสงค์ 2 ประการคือ

1.3.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เป็นผลจากการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และห้องเรียนมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน และเป็นเครือข่ายช่วยเหลือกันทางวิชาการ

1.3.1.2 การเพิ่มอัตรานักเรียนต่อครูสูงขึ้น นำไปสู่ประสิทธิภาพทางการจัดการศึกษา โดยการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนคณะชั้น หรือบูรณาการและการจัดการให้นักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียงไปเรียนยังศูนย์เครือข่าย

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดทุกแห่ง จึงรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบเครือข่ายการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินการดังนี้

- 1) จัดตั้งคณะกรรมการการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก คณะอนุกรรมการพัฒนาด้านวิชาการและด้านกิจกรรมการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียน
- 2) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

3) พัฒนาการใช้หลักสูตรและการสอน ด้วยนวัตกรรมที่สอดคล้องกับข้อจำกัดของทรัพยากรในโรงเรียนให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

4) จัดกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของผู้บริหาร ครู นักเรียนสู่การพัฒนา

5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

1.3.2 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา มีโรงเรียนในสังกัดรวม 113 โรงเรียน พบว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กช่วง 3 ปีงบประมาณที่ผ่านมา ดังนี้

ปีงบประมาณ	2553	จำนวน 50 โรงเรียน	คิดเป็นร้อยละ	44.25
ปีงบประมาณ	2554	จำนวน 51 โรงเรียน	คิดเป็นร้อยละ	45.13
ปีงบประมาณ	2555	จำนวน 44 โรงเรียน	คิดเป็นร้อยละ	41.60

จากการศึกษาปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด เมื่อปีงบประมาณ 2553 ด้านการบริหารจัดการการจัดการเรียน และผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน พบปัญหาที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. นโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงบ่อยเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูง และนโยบายขาดความต่อเนื่อง
3. ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับปฏิบัติ โรงเรียน และหน่วยงานที่สูงกว่าระดับโรงเรียน
4. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กขาดความมั่นใจในการเข้าร่วมโครงการ เพราะกลัวผลกระทบเชิงลบต่อตำแหน่งหน้าที่ของตน นโยบายด้านการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนมีนโยบายไม่ชัดเจน
6. ชุมชนเจ้าของโรงเรียนกลัวโรงเรียนถูกยุบ จึงไม่ค่อยเห็นด้วย และบางแห่งต่อต้าน
7. ผู้ปกครองไม่มั่นใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางไปโรงเรียนของบุตรหลาน
8. ผู้ปกครองไม่มีความมั่นใจคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
9. ขาดการประสานแผนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน

การดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม ปีงบประมาณ 2555 ดังนี้

1. การเพิ่มประสบการณ์ / ประชุมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
2. การตั้งโรงเรียนแกนนำการสอนแบบคละชั้น/บูรณาการ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
3. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโรงเรียนแกนนำ
4. การศึกษาดูงานนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

1.3.3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 พบสภาพปัญหาการดำเนินการ 2 ประการคือ ครูไม่ครบชั้น และ งบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาครูไม่ครบชั้น มีแนวทางแก้ไขโดยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จ้างครูอัตราจ้างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จ้างวิทยากรบุคคลภายนอก ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น รวมชั้นเรียนในบางสาระการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ แก้ไขโดย การระดมทรัพยากรท้องถิ่น ให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้า มาร่วมจัดทำแหล่งการเรียนรู้ภายใน ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน และ สื่อการเรียนรู้ชุมชน องค์กรเอกชน และท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินการตามแผนการพัฒนาบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ.2554-2557 ในการดำเนินการในช่วงปี 2555 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนนั้น ผู้บริหาร และคณะครูได้ดำเนินการที่เน้นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยในส่วนของ โรงเรียนใช้วิธีการปูพื้นฐานให้เห็นประโยชน์ของการจัดการศึกษา เพื่อความยั่งยืนและเชื่อมั่นสู่อนาคต

2. การบริหารงานวิชาการ

2.1 นิยามการบริหารงานวิชาการ

กิติมา ปรีดีดิลก (2532: 47) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

กมล ภู่งประเสริฐ (2544: 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กุลชญา เทียงตรง (2550: 34) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ด้วยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สุชาติ วาระดี (2551: 10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการได้รับการศึกษา อันเป็นเป้าหมายของการศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไหลหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ศิริพร ทาททราย (2552: 13) ได้สรุปเรื่องการบริหารงานวิชาการว่า เป็นงานที่สำคัญ มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร เป็นหัวใจและงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมทุกชนิดเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดี รวมทั้งการวัดผลประเมินผลด้วย ซึ่งความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทุกชนิดภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นภาดา ผูกสุวรรณ (2553: 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553: 30) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารในด้านวิชาการโดยเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งขอบข่ายออกเป็น 6 ด้านคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2544: 7-8) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน

1) การวางแผนพัฒนา หรือการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางาน และกำลังงบประมาณ ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์
- 1.2 การกำหนดภารกิจหรือพันธกิจ
- 1.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- 1.4 การกำหนดกลยุทธ์
- 1.5 การกำหนดแผนงาน/โครงการ

2) การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

2.1 การจัดองค์กร หรือจัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบงาน ได้แก่ การกำหนดหัวหน้างาน/หัวหน้าโครงการ ผู้ดำเนินงานและภารกิจของผู้รับผิดชอบ

- 2.2 การสั่งการหรือมอบหมายงาน
- 2.3 การควบคุมงาน
- 2.4 การติดตามกำกับ
- 2.5 การประสานงาน
- 2.6 การนิเทศงาน

3) การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือหรือไม่ ประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้

- 3.1 การประเมินระหว่างการทำงาน
- 3.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดงาน
- 3.3 การรายงาน

2.3 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของนักการศึกษา ดังนี้

มิลเลอร์ (กิติมา ปริดีติลล. 2532: 48; อ้างอิงจาก Miller. 1965: 175) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 อย่างคือ

1. การจัดโปรแกรมการเรียน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรม
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

กิติมา ปริดีติลล (2532: 57-58) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็น 6 ด้านคือ

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการศึกษา ประมวลการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยงานการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การฝึกอบรม
6. การวัดและประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2544: 9-18) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารวิจัยและพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553: 30) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเป็น 12 ด้าน ตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ

1. หลักสูตร
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. การวัด/ประเมินผลและการรับเข้าศึกษาต่อ
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้(ICT)

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553: 3-4) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ได้แก่

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการย้ายหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้
  - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา การรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน
  - 1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร
  - 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก
2. การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้
  - 2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนแต่ละรายวิชา
  - 2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน
  - 2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
  - 2.4 การจัดแบบเรียน
  - 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน
  - 2.6 การฝึกงาน
3. การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด และการนิเทศการสอน
4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

ในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 3 ท่าน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผอ. ศิริลักษณ์ เส็งมี (หมายเลขโทรศัพท์ 087-541 9123) โรงเรียนวัดอรุณรังษี ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

  - 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 3) การวัดประเมินผลการศึกษา

4) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5) การวิจัยและพัฒนาสถานศึกษา

ผอ. บุญเชื้อ เขียมรัตน์ (หมายเลขโทรศัพท์ 086-986 1456) โรงเรียนบ้านมาบค้ำ ได้

กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3) การวัดประเมินผลการศึกษา

4) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

6) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการจะประสบความสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

ผอ. ประเสริฐ ตันจงนาวิ น ประธานกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (หมายเลขโทรศัพท์ 089-804 5813) โรงเรียนบ้านบึงกระโดน ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. การพัฒนาการเรียนรู้

4. การวัดและประเมินผลการศึกษา

ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ขอบข่ายงานบริหารวิชาการจึงมีครูเป็นผู้ดำเนินการ

2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 6-7) ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานข้าราชการครูกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยสถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนดซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่มหรือฝ่ายหรืองานตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สำหรับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.5 รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรีเขต 2 โดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาได้สรุปข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้วิจัยและเสนอแนะ รูปแบบของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้นเรียน ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นและการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยวิธีการยุบชั้นเรียน ให้โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นสามารถจัดการเรียนการสอนได้ โดยไม่ทิ้งห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนสามารถปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียน

รูปแบบที่ 2 การบูรณาการหลักสูตร เป็นการนำความรู้มารวบรวมประมวลไว้ในหน่วยเดียวกัน สำหรับโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ สำหรับการบูรณาการเนื้อหาวิชา สามารถดำเนินการได้โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร จากนั้นนำวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยง ผู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ แล้วนำมากำหนด กิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

รูปแบบที่ 3 ความร่วมมือจากชุมชน เพื่อแก้ปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วนของทุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเรื่องการขาดแคลนครู งบประมาณไม่เพียงพอ และขาดสื่อเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วม ของชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษา ตลอดจนคนผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง เป็นแรงสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบที่ 4 การใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพ โดย สพป. หลายแห่งได้นำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างหลากหลาย เช่น รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile unit) เพื่อให้บริการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล การส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยการรับสัญญาณการสอนทางไกลจากโรงเรียนไกลกังวล หัวหิน เป็นต้น

รูปแบบที่ 5 รูปแบบโรงเรียนเครือข่าย เป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่ายในการวางแผนการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารและครูได้รับ การพัฒนาจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบที่ 6 ผสมผสานด้วยวิธีการหลากหลาย สพป. เป็นการผสมผสานรูปแบบที่ 1-5 ข้างต้น มาดำเนินงาน นับว่าเป็นรูปแบบที่ทำให้โรงเรียนจำนวนมากประสบผลสำเร็จ

รูปแบบที่ 7 การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบที่มีผู้บริหารใช้ความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นประชาธิปไตยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนมุ่งมั่นสร้างเครือข่ายการทำงาน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กอย่างหลากหลายเรื่อยมา เช่น การสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดเครือข่ายโรงเรียน การรวมโรงเรียนเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของโรงเรียนโดยทั่วไปมักประสบสภาพปัจจุบันปัญหาที่ใกล้เคียงกัน นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ และจากการสำรวจความคิดเห็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน และมีข้อสังเกตและประเด็นอภิปราย 3 ประเด็น คือ ด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการโรงเรียนประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ดังนี้

การจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ มากที่สุดในระบบการศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยสรุปดังนี้

ครูไม่ครบชั้นและไม่ครบวิชาเอก เนื่องจากโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนน้อย การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นยังเป็นเรื่องใหม่ ครูและผู้ปกครองจำนวนหนึ่งยังไม่เชื่อมั่นในการเรียนการสอนลักษณะนี้ การเรียนการสอนที่แยกส่วนตามรายวิชา ขาดการบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การละเลยการรู้จักเด็ก และการติดตามการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งเรียนไม่ทันและอาจถูกทอดทิ้ง บทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจที่จะจูงใจนักเรียนให้กระตือรือร้นต่อการเรียน ครูมีงานธุรการจำนวนมาก ทำให้มีเวลาสำหรับนักเรียนน้อยลง และควรเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับนักเรียน เช่น การสร้างความอบอุ่น และความใกล้ชิดกับนักเรียน บรรยากาศประชาธิปไตยในห้องเรียนและการเคารพความคิดเห็นและสิทธิของนักเรียน

การบริหารจัดการโรงเรียน โรงเรียนเป็นหน่วยจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานของโรงเรียนจำเป็นต้องมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง การดำเนินการของโรงเรียนที่ผ่านมายังต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทชัดเจน และเข้มแข็งในการติดตามความก้าวหน้า และช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษายังมีบทบาทน้อย และยังขาดความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

2) โรงเรียนขาดกระบวนการและระบบความรับผิดชอบต่อผลงานที่ชัดเจน ซึ่งสมควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่

- การวางแผนพัฒนาโรงเรียนระยะ 4 ปี ปานกลางและ แผนปฏิบัติการประจำปี
- การประเมินผลความก้าวหน้า การปฏิบัติงานของโรงเรียนโดยการประเมินหรือทบทวนผลงานของตนเอง
- การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณชน
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นรายโรงเรียน
- การแทรกแซง หรือช่วยเหลือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หากโรงเรียนดำเนินงานได้ต่ำกว่าเป้าหมายตามแผนพัฒนาโรงเรียนการปฏิบัติงานตามกระบวนการเรียนการสอนและความรับผิดชอบต่อผลงานดังกล่าวสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงไม่ใช่เป็นการสร้างงานขึ้นมาใหม่แยกจากเดิม นอกจากนี้ การทำงานต่าง ๆ ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เพื่อให้การทำงานทุกอย่างอยู่ในกรอบที่ชัดเจนโดยไม่เพิ่มภาระงานให้แก่โรงเรียนโดยไม่จำเป็น

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ภายใต้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด การวางแผนการจัดการศึกษาจึงมี ความสำคัญยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ซึ่งสมควรพิจารณา สาระสำคัญดังต่อไปนี้

การเพิ่มอัตราครูต่อนักเรียนเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องการการจัดการอย่าง จริงจัง โดยมีการวางแผนบุคลากรเมื่อมีการเกษียณอายุราชการ และการบรรจุแต่งตั้งครูใหม่ การพัฒนาบุคลากรครู และผู้บริหารโรงเรียนยังทำได้น้อย และส่วนใหญ่จะพัฒนาครูด้านอื่น ๆ มากกว่าด้านการเรียนการสอน ระบบการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งยังต้องการการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเนื่องจากยังมีการได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างโรงเรียน ซึ่งโดยหลักการควรคำนึงถึงความเป็นธรรม (equity) เป็น

หลักการพื้นฐานของการสนับสนุนงบประมาณให้แก่โรงเรียนว่า จะต้องไม่มีโรงเรียนใด ๆ ด้รับงบประมาณอย่างได้เปรียบโรงเรียนอื่น ความยุติธรรม (fairness) กล่าวคือ โรงเรียนที่มีลักษณะหรือ องค์ประกอบคล้ายกันควรได้รับงบประมาณจำนวนเท่ากันหรือไม่แตกต่างกัน โรงเรียนตัดสินใจใช้จ่ายงบประมาณเพื่อโครงการต่าง ๆ ที่สามารถทำให้เกิดผลการพัฒนาเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน ทั้งนี้ ภายใต้กรอบ นโยบาย และมาตรฐานของรัฐ การจัดศูนย์เครือข่ายโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน การรวมและเลิกโรงเรียน หากมีนักเรียนจำนวนน้อยมาก โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และการคมนาคมสะดวก

จากแนวคิดที่กล่าวมา สรุป ได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนต้องมีความตระหนักและเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่ง สามารถสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลงแบ่งได้เป็น 6 ด้าน ในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

จากนั้นผู้วิจัย นำข้อมูลขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมาวิเคราะห์ในตาราง วิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการ

ประเด็น แหล่งข้อมูล	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียน	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	การนิเทศการศึกษา	การแนะแนวการศึกษา	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่	ประสานความร่วมมือในการพัฒนา	ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่	หมายเหตุ
กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 6-7)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
มิลเลอร์ (กิติมา ปรีดี ดิลก. 2532: 48; อ้างอิงจาก Miller. 1965: 175)	✓	✓	✓										
กิติมา ปรีดีดิลก (2532: 57-58)	✓	✓	✓	✓	✓								แผนปฏิบัติการ ปฏิบัติงาน ด้าน วิชาการ
กมล ภูประเสริฐ (2544: 9-18)	✓	✓	✓	✓			✓		✓				
ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553: 3-4)	✓	✓	✓		✓								การ วางแผน, การจัด ห้องสมุด
รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. (2553: 30)	✓	✓	✓		✓				✓				
สัมภาษณ์ โรงเรียนที่ 1	✓	✓	✓	✓					✓				
สัมภาษณ์ โรงเรียนที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓				✓				
สัมภาษณ์ โรงเรียนที่ 3	✓	✓	✓						✓				
ความถี่ของข้อมูล	9	9	9	5	5	1	2	1	6	1	1	1	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาหาความถี่ของข้อมูล โดยใช้ฐานนิยม (Mode) เลือกข้อที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป พบว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากนักวิชาการและผู้บริหารโรงเรียน มี 6 ด้านคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีแนวคิดการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในประเด็นต่อไป

3. แนวคิดการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกชั้น เรียน

ความหมายของหลักสูตร

กิติมา ปรีดีดิลก (2532: 60) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงเอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของ ผู้สอน โดยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาของความรู้และประสบการณ์ที่จะจัดให้กับ ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล

ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2550: 27) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น แต่ละแห่ง การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานหรือสถานศึกษาใน ท้องถิ่น

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

นิรมล ศตวุฒิ (2543: 5) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อนเลย กับอีกความหมาย หนึ่ง หมายถึง การจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ และเป็นขั้นตอน

กมล ภูประเสริฐ (2544: 9) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรหมายถึงการจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

- 1) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ
- 2) การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง
- 3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากข้อ (1) และ (2) มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม
- 4) การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน เมื่อรวมทุกหน่วยแล้วจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนด

สุโขทัยธรรมมาธิราช (2550: 24) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรขึ้นใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรจะกล่าวถึงตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินการร่างหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาหรือสาระของหลักสูตร การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดการวัดและการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

กุลชญา เทียงตรง (2550: 38) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับขยายหรือสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาตามแนวทางในข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาเต็มศักยภาพนำความรู้สู่การปฏิบัติได้ซึ่งสถานศึกษาเป็นผู้วางแผนพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนนั่นเองนอกจากนี้หลักสูตรสถานศึกษายังมีความสำคัญคือช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีความรู้เพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 53) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูอาจารย์ได้ร่วมมือกัน เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

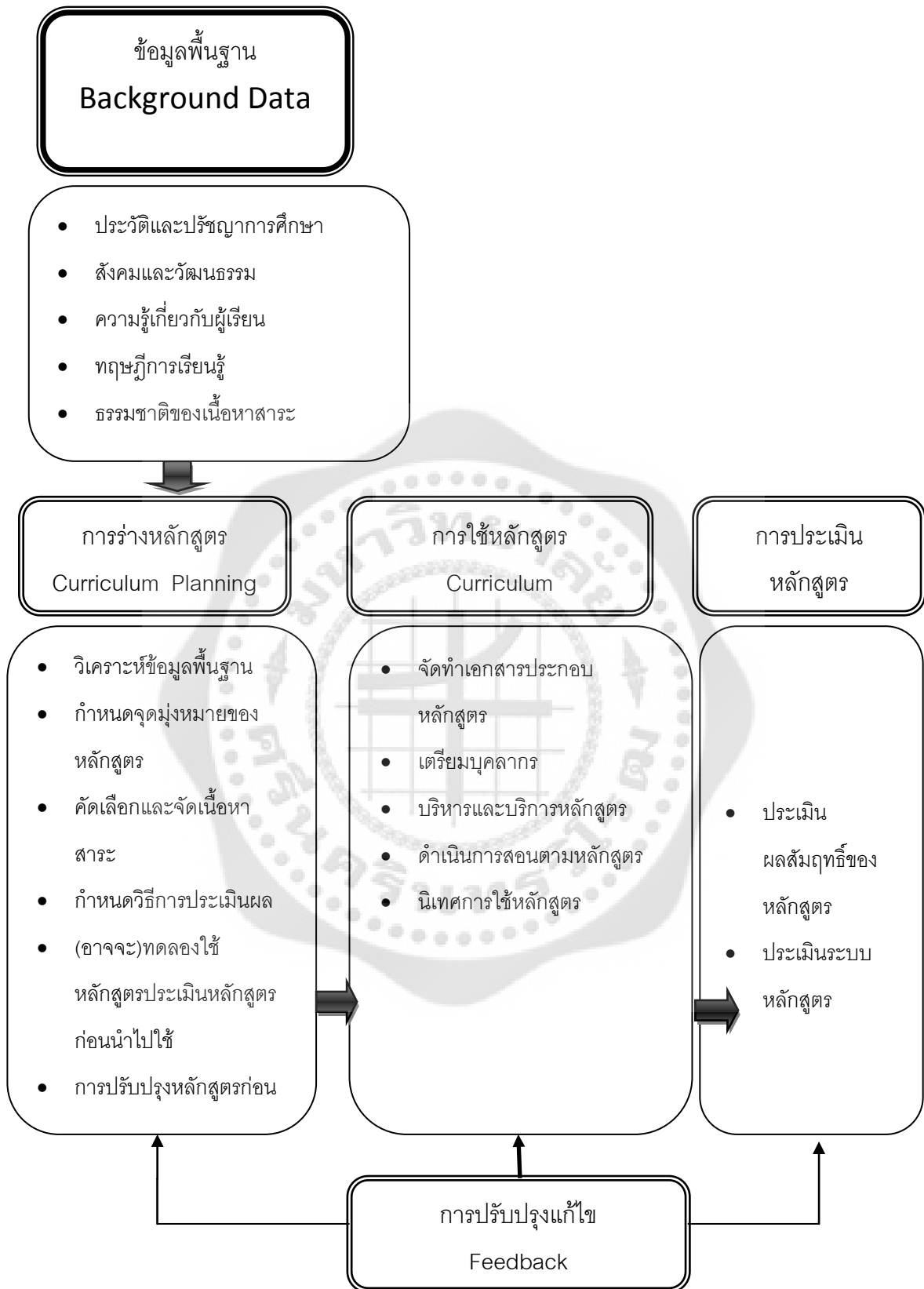
แฮร์ริส (กุลชญา เทียงตรง. 2550: 38; อ้างอิงจาก Harris. 1967: 13) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้าง ปรับ ขยายหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพบุคลากร สถานที่ รวมถึง สร้างคู่มือการใช้หลักสูตร กำหนดระดับการใช้หลักสูตร

รุ่งชัชดาพร เวณะชาติ (2553: 40) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการ

เรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วม

ก๊อต (รุ่งษ์ชดาพร เวหะชาติ. 2553: 40; อ้างอิงจาก Good. 1973: 157-158) ได้ให้ความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตร เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการสอนรวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสในการเรียนขึ้นใหม่

ภาพประกอบ 2 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

ที่มา: พิมพันธ์ เตชะคุปต์. (2551: 1).

หลักการพัฒนาหลักสูตร

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 63-64) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรโดยทั่วไป มีดังนี้

1. ใช้พื้นฐานจากประวัติศาสตร์ ปรัชญา สังคมวิทยา และวิชาความรู้ต่าง ๆ พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม
2. พัฒนาให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักของการเรียนรู้
4. ในการเลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จะต้องพิจารณาความเหมาะสมในด้านความยากง่าย ลำดับก่อนหลัง ความต่อเนื่อง และบูรณาการของประสบการณ์ต่าง ๆ
5. พัฒนาในทุกจุดอย่างประสานสัมพันธ์กันตามลำดับ จากจุดประสงค์ สาระความรู้ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล
6. พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
7. พัฒนาอย่างเป็นระบบ
8. พัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง
9. มีการวิจัยติดตามผลอยู่ตลอดเวลา
10. ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ
11. อาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

รูปแบบและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร

ไทเลอร์ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2550: 33; อ้างอิงจาก Ralph W. Tyler. 1950: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้วิเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยยึดคำถามหลักที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร 4 ข้อ

- 1) มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจะต้องให้ผู้เรียนได้รับ
- 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น
- 3) ประสบการณ์ทางการศึกษาที่กำหนดไว้นั้น จะจัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
- 4) ทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้แล้วนั้น

ทาบ (รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. 2553: 42; อ้างอิงจาก Taba. 1962: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ให้ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการ
2. ตั้งวัตถุประสงค์
3. เลือกเนื้อหาวิชา

4. รวบรวมเนื้อหาให้เป็นระบบ
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้
7. ตั้งเกณฑ์การประเมินผล

ในด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร (สันติ บุญภิรมย์. 2552: 63; อ้างอิงจากเจริญ งามชัด. 2539: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาหลักสูตรว่ามีลักษณะดังนี้

1. มีความเชี่ยวชาญในหลาย ๆ ด้าน
2. ต้องรู้วิธีดำเนินการพัฒนาหลักสูตร
3. มีความสามารถเชิงวิเคราะห์
4. สามารถตั้งสมมติฐานจากผลการสำรวจข้อมูล แล้วนำมาบรรจุเข้าในหลักสูตรได้

เหมาะสม

5. ต้องรอบรู้ในด้านการเรียนการสอน เพื่อช่วยคัดเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาข้างต้น สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ การดำเนินการจัดการประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตลอดจนจัดให้มีการวิจัยติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 10) สรุปการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการดำเนินการดังนี้

3.2.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3.2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง

3.2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

3.2.4 ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

3.2.5 จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

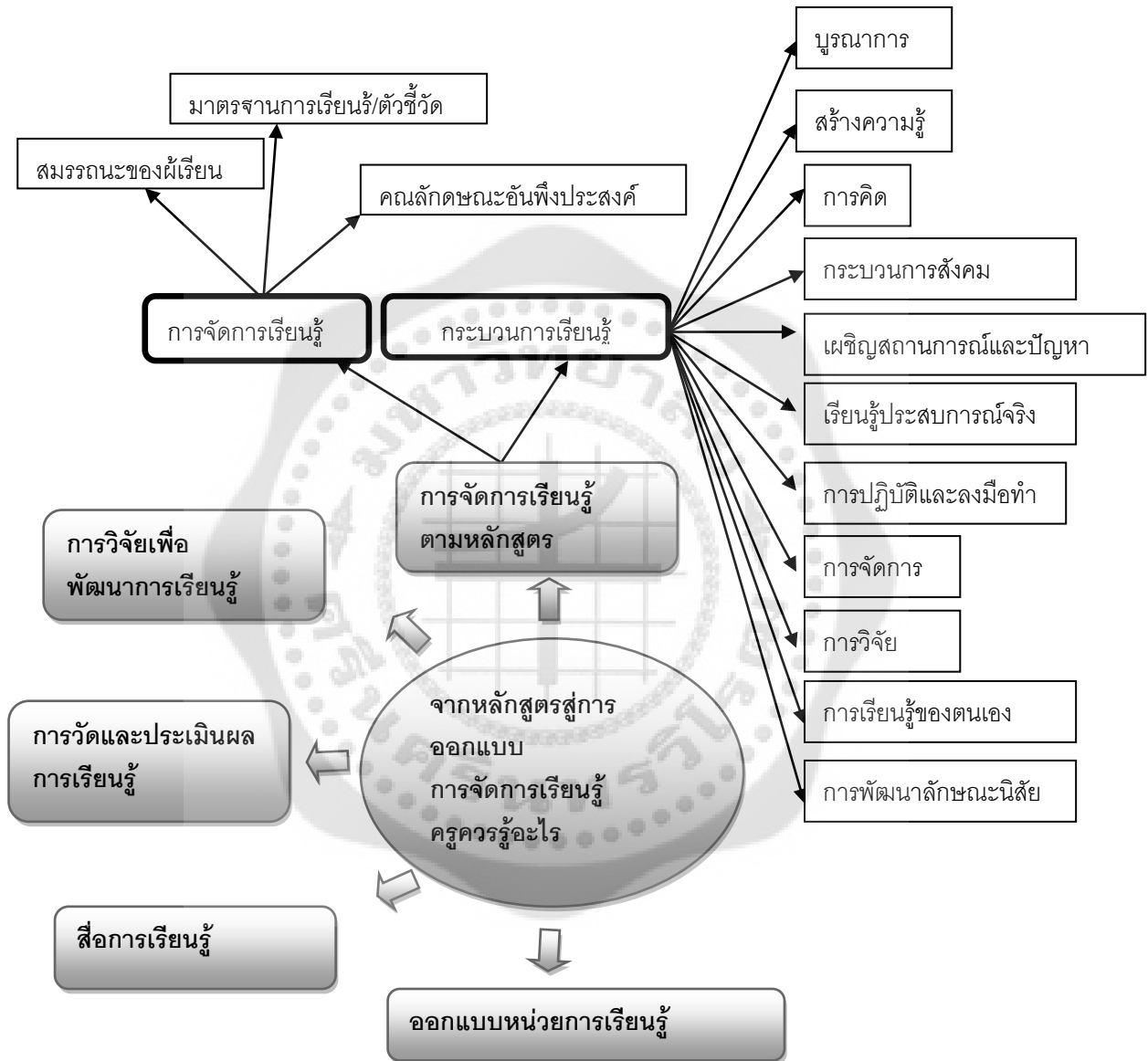
3.2.6 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

3.2.7 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

3.2.8 ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)

3.2.9 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3.2.10 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จัดกิจกรรมแนว จัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรม นำปัญหาเพื่อสาธารณประโยชน์

ภาพประกอบ 3 การนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับจากหลักสูตรสู่การออกแบบสาระการเรียนรู้ : ครูควรรู้อะไร

ที่มา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553: 9).

บทบาทของบุคลากรในการจัดการเรียนรู้

การพัฒนาการศึกษา บุคลากร แหล่งการเรียนรู้ล้วนมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 107-109)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ดีและมีคุณภาพนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างถ่องแท้ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ในการจัดการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตลอดจนเอกสาร อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ร่วมมือกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้เข้าใจแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. ระดมทรัพยากรในชุมชน พร้อมทั้งแสวงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
8. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง
9. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

10. จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

11. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อบริการเครือข่ายและชุมชน

บทบาทครูผู้สอน

1. ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และออกแบบการจัดการเรียนรู้
2. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้น ความรู้ ทักษะ กระบวนการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
3. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างของผู้เรียน และพัฒนาการทางสมอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
4. จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
5. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
6. จัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั้งนี้มุ่งเน้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและธรรมชาติของผู้เรียน
8. นำผลการประเมินของผู้เรียนมาใช้ในการสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ
9. ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

หลักการจัดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 12-15)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

แต่ละคน ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้ความได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ส่งเสริมและให้การสนับสนุน

2. การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามสมบูรณ์ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูควรมีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางสมอง การเชื่อมโยงวงจรสมอง โดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะต่าง ๆ สื่อการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจ

4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร อีกทั้งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน และอนาคต ดังนั้นครูผู้สอน จะต้องรู้และเข้าใจแนวคิด แนวทางการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดกับผู้เรียนของกระบวนการเรียนรู้แต่ละวิธี แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการดังกล่าว ซึ่งได้แก่

1. การเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. กระบวนการสร้างความรู้
3. กระบวนการคิด
4. กระบวนการทางสังคม
5. กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา
6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
7. กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง
8. กระบวนการจัดการ
9. กระบวนการวิจัย
10. กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง
11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

ดังนั้น การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการให้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมี

ข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลสำหรับในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การดำเนินการให้มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองโดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะต่าง ๆ การดำเนินการจัดการเรียนรู้มีการเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ เกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดี

3.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.3.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล

สหชาติ เหล็กช้าย (2553: 72) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการปฏิบัติ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่า การวัดผลเป็นการปฏิบัติงานเป็นการสังเกตพฤติกรรมการตอบโต้แบบวัดที่ไม่ได้แสดงออกด้วยภาษาหรือการทำกิจกรรมที่อาศัยทักษะ ความแคล่วคล่องของการเคลื่อนไหวทางกายและ และการวัดที่ไม่เน้นการตอบสนองทางภาษา

การวัดและประเมินผล เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจและจัดดำเนินการภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานและนักการศึกษาหลากหลายได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

รุจิ ภู่อาระ (2551: 146) กล่าวว่า Assessment หมายถึง การพิจารณาพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียน หรือกลุ่มผู้เรียน การพิจารณาดังกล่าว ครุณามาใช้ตัดสินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน อันเนื่องมาจากการสอนของครู และเพื่อนามาใช้พิจารณาขยายผลการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

Measurement เป็นส่วนหนึ่งของ Assessment ที่เป็นการวัดเชิงปริมาณเกี่ยวกับความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการที่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ ดังนั้น ความหมายของ Assessment จึงกว้างกว่า Measurement เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียนซึ่งไม่อาจใช้ Measurement วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความหมายของ Assessment จึงสามารถวัดผู้เรียนตามธรรมชาติในด้านข้อมูลเชิงคุณภาพได้ ตัวอย่างเช่น ความสามารถทางคณิตศาสตร์ สามารถวัดได้โดย Measurement (การให้คะแนน) แต่ทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นมักจะวัดในเชิงคุณภาพ(การวิจารณ์)ซึ่งเรียกว่าเป็น Assessment

การประเมินผล (Evaluation) เป็นการรวบรวมผลจาก Assessment แต่มีการเพิ่มเติมการตัดสินเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการในตัวเด็ก จากเหตุผลนี้เอง Assessment จึงเป็นการกระทำก่อนที่จะมีการประเมินผล ดังนั้นการประเมินผล จึงมุ่งที่จะตัดสินเกี่ยวกับธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน นอกจากนั้น ยังสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้ถ้าจำเป็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจความแตกต่างระหว่างการวัดผล (Assessment) และการประเมินผล (Evaluation)

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552: 99) กล่าวว่า การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่

ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถของสมองด้านต่าง ๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain)

การประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเป็นอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ ทาง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกตการตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วยผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจ เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ความแตกต่างระหว่างการวัดผล และการประเมินผล

การวัดผล	การประเมินผล
<ul style="list-style-type: none"> • การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนหรือไม่ • สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคืออะไร • การเปลี่ยนแปลงนั้นมีมากหรือน้อย • ผู้เรียนในชั้นเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ • ความแตกต่างของผู้เรียนมีอะไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> • ความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทั้งหมดเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ • ประสบการณ์การเรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่ • วิธีการสอนแบบใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด • ประสบการณ์การเรียนรู้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือไม่

ภาพประกอบ 4 ความแตกต่างระหว่างการวัดผลและการประเมินผล

ที่มา : รุจิ ภู่อาระ. (2551: 146).

3.3.2 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 18)

3.3.2.1 การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล

- 1) ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
- 2) พิจารณายกวางระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- 3) ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 4) เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
- 5) ประกาศใช้ระเบียบ
- 6) ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3.3.2.2 ภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

- 1) ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมินตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)
- 2) ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน
- 3) ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำผลไปตัดสินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา
- 4) เลือกวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริง ครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
- 5) ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาการประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ
- 6) การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่านผลการเรียนที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน
- 7) จัดการเรียนช่อมเสริม และเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสินผลการเรียน และให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชาที่มีระดับการเรียนเฉลี่ยไม่ถึง “1” ให้เรียนซ้ำชั้น
- 8) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน

3.3.2.3 การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

- 1) เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจ
- 2) จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพผู้เรียน
- 3) นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ และใช้เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผล
- 4) พัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

3.3.2.4 งานทะเบียน

- 1) ดำเนินการลงทะเบียน กรอกข้อมูลประวัติของนักเรียนในทะเบียนตามระเบียบ
- 2) ออกเลขประจำตัวให้กับนักเรียนใหม่ทุกคน
- 3) รับมอบตัวนักเรียนและดำเนินงานเรื่องการย้ายเข้าและย้ายออกของนักเรียนในช่วงระหว่างปีการศึกษา
- 4) สํารวจรายชื่อนักเรียนทุกระดับชั้น และจัดทำรายชื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
- 5) การจัดทำรายงานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน
- 6) ประสานงานกับกลุ่มที่ดูแลนักเรียนเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายชื่อ/จำนวนนักเรียน
- 7) ดำเนินการด้านการย้าย ลาออก การเปลี่ยนแปลงทะเบียนนักเรียน
- 8) งานเกี่ยวกับการจัดทำ ขออนุมัติ และรายงานผลการเรียนของนักเรียน
- 9) งานเกี่ยวข้องกับการจัดทำ และบริการเอกสาร หลักฐานทางการเรียนของนักเรียน เช่น รบ. ต่าง ๆ หลักฐานผลการเรียน ประกาศนียบัตร รวมทั้งหนังสือรับรองผลการเรียนทุกประเภท
- 10) ตรวจสอบความผูกพันของนักเรียนต่อฝ่ายหมวดงานอื่น ๆ ก่อนออกหลักฐานทางการเรียนให้
- 11) งานเก็บรักษาและรวบรวมสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเผยแพร่และรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ
- 12) เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับโปรแกรม OBEC
- 13) งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.3.2.5 การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนจากสถานศึกษาได้ในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน และการขอกลับเข้ารับการศึกษาคือการศึกษาคือจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันทางศาสนา สถาบันการฝึกอบรบอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นต้น

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน หรือต้นภาคเรียนที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชาจำนวน หน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

1) ประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบและเกณฑ์การประเมิน เพื่อการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

2) จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล สร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการดำเนินการเทียบโอน

3) จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

4) ประกาศผลการเทียบโอนผลการเรียน

5) เทียบโอนผลการเรียนจากการย้ายที่เรียนจากสถานประกอบการ จากพื้นฐานการประกอบอาชีพ

6) พิจารณาหลักฐานการศึกษาแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

7) พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง โดยการทดสอบ

8) จัดทำทะเบียนขอเทียบโอน ระเบียบผลการเรียนและออกหลักฐานการเรียนการเทียบโอน

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการดังนี้

1. พิจารณาหลักฐานการศึกษาและเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

2. พิจารณาจากความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการเทียบโอน จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่ควรเกิน 5 คน โดยมีแนวทางในการเทียบโอน ดังนี้

การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการเทียบโอนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่ควรเกิน 5 คน โดยมีแนวทางในการเทียบโอน ดังนี้

1.)กรณีผู้ขอเทียบโอนมีผลการเรียนมาจากหลักสูตรอื่นให้นำรายวิชาหรือหน่วยกิตที่มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์/เนื้อหาที่สอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มาเทียบโอนผลการเรียน และพิจารณาให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับเทียบโอน

2.)กรณีเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ให้พิจารณาจากหลักฐาน เอกสาร(ถ้ามี) โดยให้มีการประเมินด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และให้ระดับผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่รับเทียบโอน

3.)กรณีการเทียบโอนนักเรียนที่เข้าโครงการแลกเปลี่ยนต่างประเทศ ให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องหลักการและแนวปฏิบัติการเทียบชั้นการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน

ทั้งนี้ วิธีเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักการและแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2540 และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่สถานศึกษาในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.3.6 การตัดสินและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

1) นายทะเบียนของสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา

2) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เรียนที่จบช่วงชั้นพร้อมตรวจทานความถูกต้องไม่ให้มีข้อผิดพลาดใด ๆ ทั้งสิ้น

3) เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้เห็นชอบ

4) ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดทำเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3) ประกอบด้วย ผู้เขียน ผู้ทาน ผู้ตรวจ และมีนายทะเบียนเป็นหัวหน้า

5) ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน โดยลงนามในเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

6) จัดส่งเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

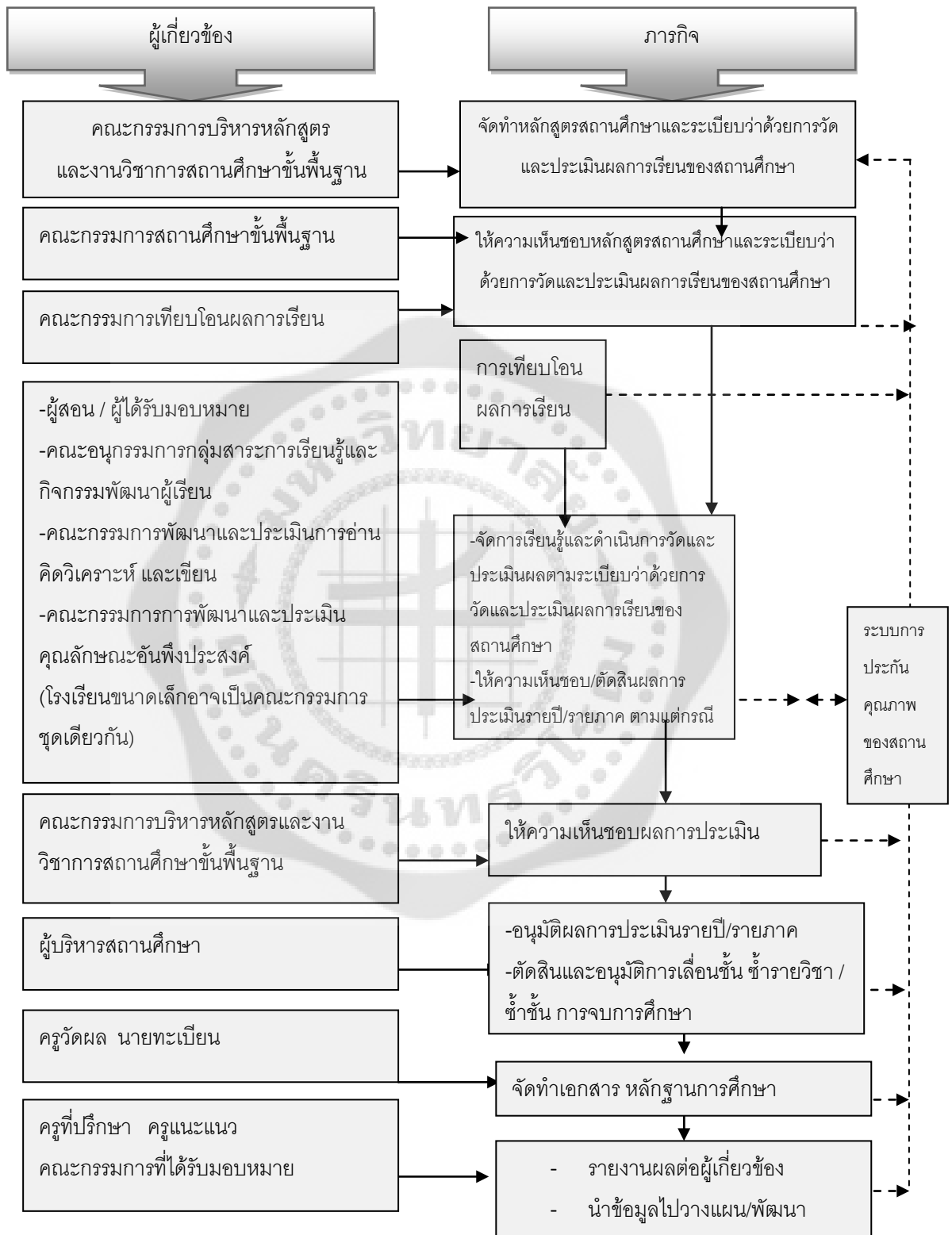
3.2.3.7 การออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

เป็นเอกสารสำคัญทางการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการให้การรับรองผลการเรียนและวุฒิการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับศักดิ์และสิทธิ์ตามวุฒิการศึกษาที่ได้รับการรับรองนั้นตลอดชีวิต ในขณะที่เดียวกันเอกสารที่จัดทำขึ้นนี้จะใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบ รับรอง และยืนยันวุฒิการศึกษาของผู้เรียนตลอดไป สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการจัดทำโดยใช้แบบพิมพ์ วิธีการจัดทำ การควบคุม การตรวจสอบรับรองเอกสารเป็นไปอย่างมีเอกภาพ และมีมาตรฐานในการดำเนินการอย่างเดียวกัน เอกสารหลักฐานการศึกษาควบคุมและบังคับ มีดังนี้

- 1) ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.1)
- 2) หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ปพ.2)
- 3) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.3)
- 4) แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.4)
- 5) เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5)
- 6) เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.6)
- 7) ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.7)
- 8) เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.8)
- 9) สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.9)

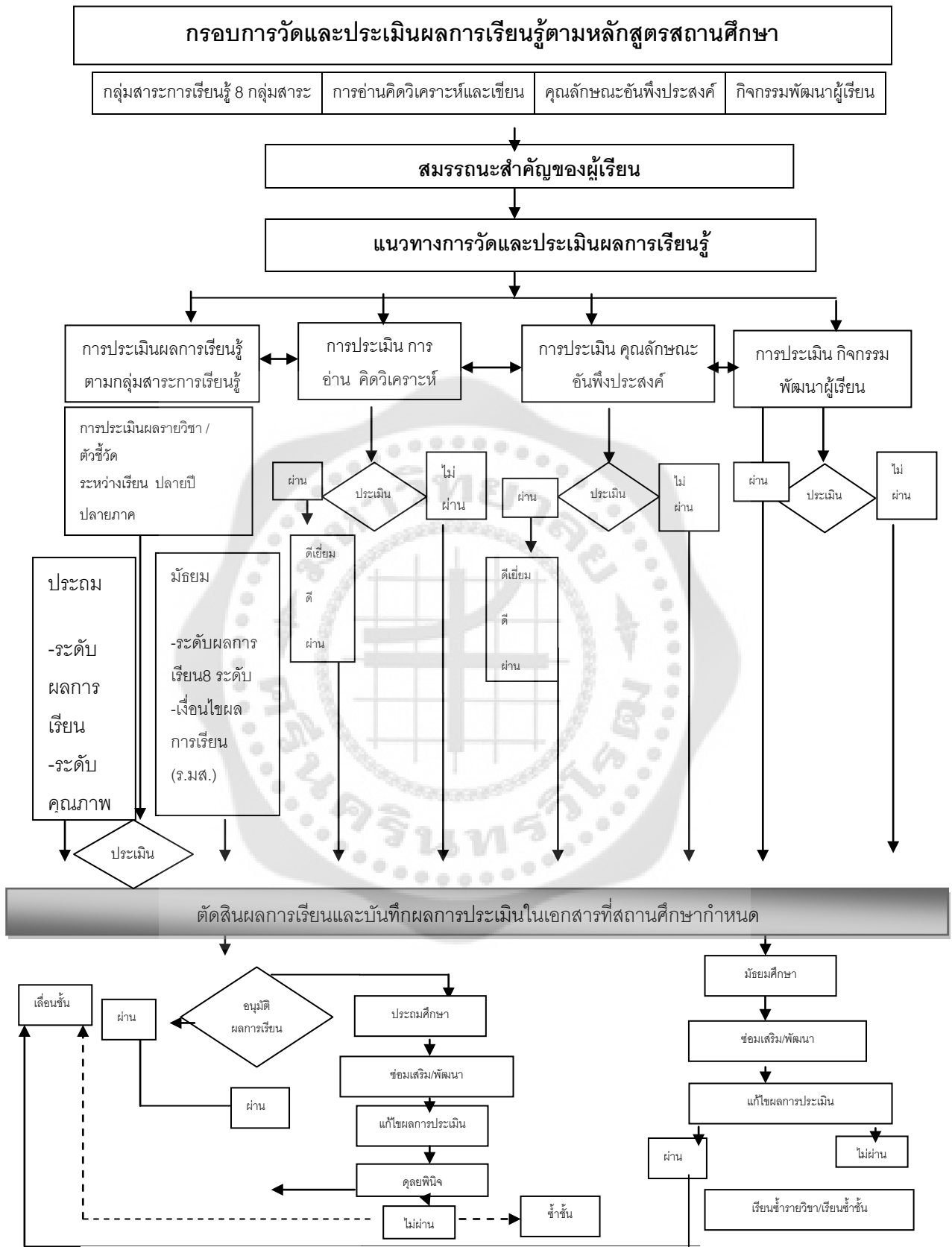
ดังนั้น การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การดำเนินการกำหนด ระเบียบวัดและประเมินผลของสถานศึกษา การดำเนินการการพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผล การดำเนินการดำเนินงานทะเบียน การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการตัดสินและอนุมัติผลการเรียน และการออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

การบริหารการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ภาพประกอบ 4 แสดงการบริหารการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553: 6).

ภาพประกอบ 5 กรอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553: 38).

3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดอยู่เสมอ กล่าวคือ ต้องตรวจสอบว่าผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ มีอุปสรรคใดบ้างควรแก้ไขอย่างไร กิจกรรมการเรียนรู้ใดมีประสิทธิภาพสูงสุดบ้าง กระบวนการดังกล่าวนี้ สามารถนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาตรา 30 ที่เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยระบุให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทวิวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ทั้งนี้ จุดเน้นสำหรับครูผู้สอน คือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งมีความหมายกว้างไปถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ด้วยการวิจัยนั้น มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

โดยปกติ ครูผู้สอนได้ทำการวิจัยอยู่ตลอดเวลา ด้วยการศึกษาหาสาเหตุ และสังเกต ในขณะที่กำลังสอน ทั้งในด้านเนื้อหาที่สอน วิธีสอน ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียน และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การกระทำของครูผู้สอนดังกล่าวนี้ จัดเป็นการทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพียงแต่ไม่ได้ใช้วิธีการตามกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ การนำกระบวนการวิจัยเข้าไปศึกษาอย่างเป็นระบบจะช่วยให้การพัฒนาการเรียนการสอนอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และมีความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามแผนภาพต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 44-45).

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 31) สรุปเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ไว้ดังนี้

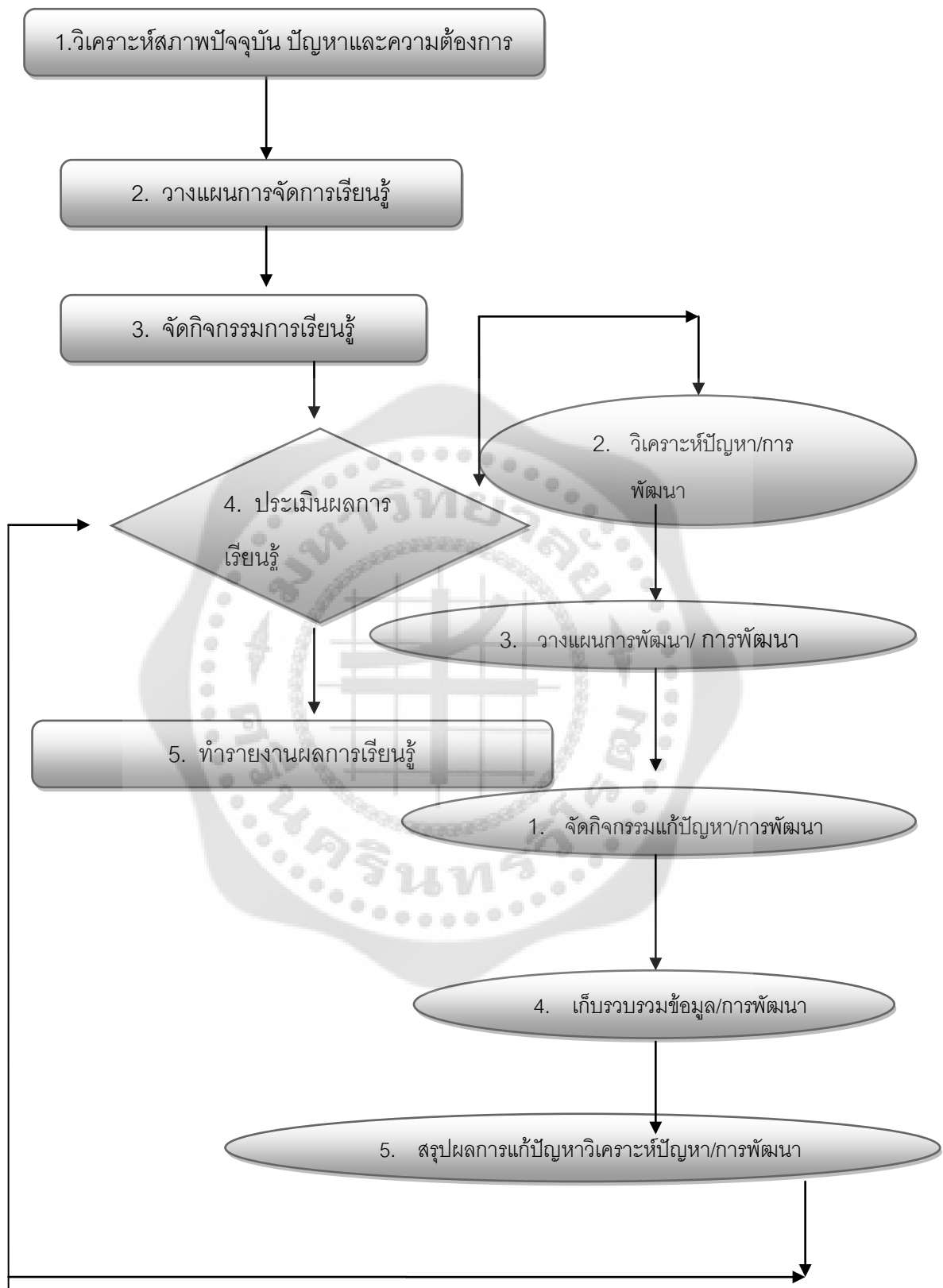
1. ศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วิจัยและการนำผลวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
2. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับข้อมูลและผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ

5. สร้างเครือข่ายในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายใน
โรงเรียนระหว่างโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง

6. วิจัยประเมินผลเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ภาพประกอบ 6 แสดงขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552: 45).

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552: 117) ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ และการวิจัย พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวคิดแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ มีวิธีการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องทราบความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง มีการลำดับความสำคัญก่อนหรือหลังตามความจำเป็นและความสำคัญให้ได้เป็นลำดับแรก และกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ได้

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องรู้จักการวางแผนการเรียนรู้ของตนเองว่า มีเป้าหมายเรื่องใด มีเวลามากน้อยเพียงใด มีแหล่งเรียนรู้ที่เหน็บ้าง มีวิธีเรียนใดบ้าง ต้องใช้สื่อใดบ้าง และเมื่อมีปัญหาจะสามารถปรึกษาใคร เมื่อได้รับความรู้จะใช้ความรู้นั้นได้อย่างไร ตลอดจนวางแผนไปถึงการนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ จากการใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เมื่อได้ความรู้แล้วควรมีการตรวจสอบความรู้ได้ เพื่อยืนยันความถูกต้อง และตัดสินใจเลือกความรู้ไปใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและอาจใช้เครื่องมือช่วยในการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล เพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเองในระหว่างการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง รวมถึงการนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนางานต่อไป

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กระบวนการในการนำวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เป็นการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เน้นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นภารกิจของผู้สอน 3 ประการ คือ

ประการแรก จัดกระบวนการเรียนการสอนและใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 24(5)

ประการที่สอง ทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 30

ประการที่สาม นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน มาตรา 30

ดังนั้นการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็น ในกรณีนี้ที่ผู้สอนพบว่า กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่กำลังดำเนินการอยู่มีปัญหา หรือมีความจำเป็นต้องการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ในวงจรถัดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ/พัฒนาการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ และทำรายงานผลการเรียนรู้ เป็นการนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของผู้สอน ขั้นตอนที่ 3 ผู้สอนทำการประเมินระหว่างสอน แล้วพบปัญหาเล็กน้อย สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ในช่วงการจัดกิจกรรมระหว่างนั้น และเมื่อประเมินผลในขั้นตอนที่ 4 แล้วพบว่าไม่มีปัญหา ผู้สอนสามารถจัดทำรายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป หากพบปัญหาให้ดำเนินการทำวิจัยเพิ่มเติมตามวงจร ย่อย 5 ขั้นตอน และนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป

ดังนั้น การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา หมายถึง การดำเนินการด้านการ วิจัยอย่างเป็นระบบ โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา การดำเนินการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การดำเนินการการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา

3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 32) กำหนดการจัดการเกี่ยวกับ สื่อการเรียนรู้เนื่องจากเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

3.5.1 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

3.5.2 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3.5.3 เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3.5.4 ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

3.5.5 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.5.6 จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

ดังนั้น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การดำเนินการสร้างศูนย์สื่อการเรียนรู้ จัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ จัดทำทะเบียนสื่อที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน การดำเนินการจัดทำจัดหาและพัฒนาสื่อสำหรับผู้เรียนและผู้สอน การดำเนินการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

3.6 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 35-36) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนดดังนี้
  - 1.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
  - 1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
  - 1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี
  - 1.4 การดำเนินงานตามแผน
  - 1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาประจำปี
  - 1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา
  - 1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
  - 1.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยการจัดระบบการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาควรยึดหลักการการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สพท. และสพฐ. (สวก.) เป็นต้น

2 จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3 แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีอำนาจและหน้าที่มีดังนี้

3.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

3.2 กำกับติดตามให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบทบทวนและรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (รายงานประจำปี) ทั้งนี้ให้กำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้ในคำสั่งแต่งตั้งพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้รับทราบอย่างทั่วถึง

4 สร้างความตระหนักเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5 บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อการยอมรับและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

6 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจและสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียงถูกต้องชัดเจนเป็นปัจจุบันและสามารถจัดเก็บเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

7 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและหรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสามารถเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้

8 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับโดยควรคำนึงและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

8.1 เป็นแผนที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

8.2 กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์ผลผลิตและสภาพความสำเร็จของการพัฒนาเช่นผลสัมฤทธิ์ในวิชาการหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นต้นซึ่งกำหนดไว้อย่างต่อเนื่องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

8.3 กำหนดวิธีการดำเนินงาน/กลยุทธ์ที่มีหลักวิชาผลวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้และสามารถนำไปสู่เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

8.4 กำหนดแหล่ง/หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนและเกี่ยวข้องในแต่ละด้าน

8.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบและการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนไว้ให้ชัดเจน

8.6 กำหนดแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

9 จัดทำแผนการกำกับติดตามตรวจสอบทบทวนและรายงานผลการดำเนินงานตามแผน

10 ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

11 ดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบทบทวนและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์

12 ประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

13 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (รายงานประจำปี) เสนอหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การดำเนินการจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน การดำเนินการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศโดย การดำเนินการเพิ่มเติมส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

4.วรรณกรรมตัวแปรอิสระ

4.1 สถานภาพ

การศึกษางานวิจัยของ จินตหรา ศรีเมือง (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสหวิทยาเขตอนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสหวิทยาเขตอนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่าผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ 4.41 ได้แก่ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสภาพตำแหน่ง ระหว่างครูผู้สอนกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ระหว่างครูผู้สอนกับผู้บริหาร และระหว่างหัวหน้าฝ่ายวิชาการกับผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอน ที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 6) ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นสรุปได้ว่าการเข้าร่วมเป็นโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตตอนกลางจังหวัดศรีสะเกษ ทำให้การบริหารงานวิชาการเปลี่ยนไปจากเดิม ส่วนใหญ่ว่ามาก ผลดีคือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาครูและบุคลากร รวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนและผู้ปกครองพึงพอใจในกิจกรรมที่เครือข่ายดำเนินการและให้การสนับสนุนและอยากให้ขยายเครือข่ายมากขึ้น

4.2 ประสบการณ์การทำงาน

การศึกษางานวิจัยของ สุณี ทรัพย์ประเสริฐ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา โดยวุฒิการศึกษาร่วมกับประสบการณ์ในการทำงานพบว่าไม่แตกต่างกัน

4.3 รูปแบบการจัดชั้นเรียน

การเรียนการสอนแบบคละชั้น (Multi-grade Teaching : MGT) เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก (Small School) ที่มีจำนวนมากในปัจจุบันของการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำเอากลยุทธ์การสอนแบบคละชั้นดังกล่าวไปใช้ เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น ความด้อยโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในชนบท ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำ รวมไปถึงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้บังเกิดขึ้นกับผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านั้น

นียมการสอนแบบคละชั้น

การสอนแบบคละชั้น การจัดสภาพการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กนักเรียน ที่มีความต่างกัน ทั้งระดับชั้นเรียน ระดับอายุและสติปัญญา ความสามารถ ภายใต้อายุและสถานที่เดียวกันในห้องเรียน อาจเป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคลก็ได้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2553: 13)

การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น เป็นการดำเนินการจัดชั้นเรียนที่นำนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างความสามารถ มาเรียนรู้พร้อมกันในห้องเดียวกันโดยมีครูคนเดียวจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ (เอกกมล ภิญญวงค์ 2555: ออนไลน์)

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การสอนในระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กต่างชั้นต่างกลุ่มอายุ ซึ่งมีความสามารถต่างกัน แต่นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันโดยมากมักจัดรวมกันเป็นชั้นเดียว(โอเคเนชั่น. 2555: ออนไลน์)

ปัจจุบันระบบการสอนแบบคละชั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการทั้งนี้โดยปรับเทคนิคและวิธีสอนจากประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาตามจำนวนเด็ก ให้เด็กได้รับการพัฒนาตามความสามารถรายบุคคล มีรูปแบบการจัดการสอนที่ประสบผลสำเร็จหลายแห่งในเมืองไทย เช่น โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนศรุดศึกษาลัยและโรงเรียนนานาชาติ ดังนั้นการนำแนวคิดเรื่องการเรียนรู้การสอนแบบคละชั้นมาใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความเหมาะสมเนื่องจากมีนักเรียนจำนวนไม่มาก ครูผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถใช้เทคนิคกระบวนการเรียนรู้ได้หลากหลายทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ ทั้งในระดับชั้นและต่างระดับชั้น

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องจัดการสอนแบบคละชั้น

มีเหตุผลและความจำเป็นบางประการที่ทำให้มีการกำหนดเป็นประเด็นและนโยบายของการสอนในระบบแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2553: 13; อ้างอิงจาก Little. 2001: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

1. โรงเรียนในบางพื้นที่มีเกณฑ์ความหนาแน่นของประชากรที่ต่ำ(low population density)
2. การรวมกลุ่มของโรงเรียนในพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันในสภาพของพื้นที่ตั้งโรงเรียนแต่ละแห่ง(different locations)
3. โรงเรียนในพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรที่ลดลง ในขณะที่โรงเรียนมีจำนวนครูไม่เพียงพอ (declining population)
4. โรงเรียนในพื้นที่มีอัตราการเจริญเติบโตของกลุ่มประชากรวัยเรียนรวมทั้งมีจำนวนโรงเรียนที่ขยายเพิ่มมากขึ้น(population growth and school expansion)
5. ผู้ปกครองนักเรียนในพื้นที่นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนยอดนิยมต่างพื้นที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ต้องสอนนักเรียนที่มีอยู่เดิมแบบรวมชั้นหรือคละชั้น
6. โรงเรียนเกิดสภาวะขาดแคลนครู

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ดังนี้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2553: 14; อ้างอิงจาก Chris Berry. 2009: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบคละชั้นมักเป็นเงื่อนไขหรือตัวเลือกสำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบปัญหาด้านประชากร ผู้เรียน ผู้สอน โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษา

2. การสอนแบบคละชั้น อาจพบได้ในโรงเรียนตามเมืองใหญ่ ๆ ในเขตเมืองหรือรอบตัวเมือง ของบางประเทศเนื่องจากมีข้อจำกัดที่เป็นตัวแปรบางประการเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน เช่น การเพิ่มจำนวนนักเรียนในบางระดับและบางชั้นเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนเกิดภาวะขาดแคลน

3. การสอนแบบคละชั้นอาจเป็นกลยุทธ์จำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาของการศึกษา โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศกำลังพัฒนา

ในระบบการสอนแบบคละชั้นจำแนกรูปแบบการสอนออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. การสอนแบบรวมทั้งชั้น (Whole Class Teaching)
2. การสอนเป็นกลุ่ม (Grouping)
3. การเรียนรายบุคคล (Individualized)

4.4 ที่ตั้งโรงเรียน

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2555: ออนไลน์) ได้มีการสรุปความหมายเกี่ยวกับชนบทกับเมืองว่าในทางสังคมวิทยาแบ่งชุมชนออกเป็น 2 แบบ คือ ชุมชนชนบท (Rural) และเมือง (Urban) และราชบัณฑิตยสถาน (2524: 316,408) ได้ให้ความหมายของคำว่า ชนบทและเมืองไว้ดังนี้

ชนบท หมายถึง ส่วนที่อยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาล มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมเป็นสำคัญ มีระเบียบสังคมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนแบบหมู่บ้าน ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มก้อน หรือกระจัดกระจายตามลักษณะภูมิประเทศหรือตามประเพณีนิยม

เมือง เป็นชุมชนแบบหนึ่ง เช่น ในสหรัฐอเมริกา ชุมชนเมือง ก่อน พ.ศ. 2453 หมายถึงเขตที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 8,000 คนขึ้นไป แต่หลังจากปี พ.ศ. 2453 หมายถึงเขตที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป ส่วนในประเทศไทยกำหนดให้เขตเทศบาล ที่มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป เป็นเขตเมือง

เนื่องจากชนบทและเมืองมีความแตกต่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสิ่งแวดล้อม นักสังคมวิทยาจึงได้อธิบายความแตกต่างระหว่างชุมชนชนบทและเมืองในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้ (Sorokin and Zimmerman, 1929: 56-57)

ด้านอาชีพ (Occupation) ชนบท เป็นชุมชนที่ประกอบด้วยประชากรและครอบครัวที่ประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนอาชีพอื่น ๆ มีน้อยกว่าอาชีพเกษตรกรรม สำหรับในเมือง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกี่ยวกับเครื่องจักรกล อุตสาหกรรม การค้าพาณิชยกรรม นักวิชาการ การปกครอง และอาชีพอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกษตรกรรม

ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ชนบท เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดตามธรรมชาติและมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติโดยตรง สำหรับ เมือง สิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ประชาชนห่างไกลจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

ด้านขนาดของชุมชน (Size of community) ชนบท เป็นชุมชนของเกษตรกรขนาดเล็ก ๆ แต่ใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ในการประกอบอาชีพ ส่วนในเมือง เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ขนาดของชุมชนจะมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมือง

ด้านความหนาแน่นของประชากร (Density of population) ชนบท ความหนาแน่นของประชากรในชนบทจะต่ำกว่าในเมือง ส่วนในเมือง ความหนาแน่นของประชากรสูงกว่าชนบท และมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมือง

ด้านความต่างแบบกันหรือความเป็นแบบเดียวกันของประชากร (Heterogeneity and homogeneity of population) ชนบท ประชากรมีความเป็นแบบเดียวกันในลักษณะของเชื้อชาติ

และความรู้สึกทางสังคม ส่วนในเมือง ประชากรมีความต่างแบบกันมาก และความเป็นเมืองจะมีความสัมพันธ์กับความต่างแบบของประชากร

ด้านความแตกต่างทางสังคมและการแบ่งชั้นทางสังคม (Social differentiation and stratification) ชนบท มีความแตกต่างทางสังคมและการแบ่งชั้นทางสังคมน้อย เมือง มีความแตกต่างทางสังคมและการแบ่งชั้นทางสังคมมาก

ด้านการเคลื่อนที่ทางสังคม (Social mobility) ชนบท การเปลี่ยนแปลงในด้านที่อยู่อาศัย อาชีพ และอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงน้อย ส่วนการย้ายถิ่นจะเป็นในลักษณะจากชนบทไปสู่เมือง เมือง มีการเคลื่อนที่ทางสังคมมากกว่าชนบท การเคลื่อนที่ทางสังคมจะมีความสัมพันธ์กับความเป็นเมือง โดยปกติจะมีการย้ายถิ่นจากชนบทเข้ามาอยู่ในเมือง แต่ถ้าเกิดเหตุการณ์วิกฤต คนในเมืองจะมีการอพยพจากเมืองไปสู่ชนบท

ด้านระบบของการกระทำระหว่างกัน (System of interaction) ชนบท มีการติดต่อและสื่อสารกันน้อยกว่าคนในเมือง มีการติดต่อและมีความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ (Primary relation) ความสัมพันธ์จะเป็นแบบส่วนตัวง่าย ๆ แต่จริงใจ สำหรับเมือง มีการติดต่อและสื่อสารกันมาก อาณาเขตของการกระทำระหว่างกันกว้างมากกว่าในชนบท มีการติดต่อและมีความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ (Secondary relation) ไม่มีความเป็นกันเอง ความสัมพันธ์คงอยู่เพียงระยะเวลาสั้น ๆ รูปแบบความสัมพันธ์มีความซับซ้อน ยุ่งยาก ผิดเพี้ยน และมีแบบ

นิยามของเมือง

ตำราศักดิ์ จันทโททัย (2547: 39) อ้างอิงจาก วิลโล วงศ์สืบชาติ 2535 : 6-9 ว่า เมือง หมายถึง การตั้งถิ่นฐานถาวรขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างถาวร(อันได้แก่อาคารบ้านเรือน) มีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสาธารณูปโภค (เช่น ประปา ไฟฟ้า และถนน) เป็นต้น เมืองจะเป็นที่อยู่อาศัยของพลเมืองจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับสูง ประชากรของแต่ละเมืองประกอบไปด้วยคนต่างเพศ ต่างวัย ต่างสถานภาพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม เมืองจะมีระบบการบริหารและการปกครองเป็นของตนเอง และลักษณะเด่นที่เห็นชัดอีกประการหนึ่งคือ เมืองจะประกอบด้วยองค์กรทางสังคมต่าง ๆ มากมาย นอกจากนั้นเมืองยังเป็นศูนย์รวมของชนบทรวมเนียบประเพณีต่าง ๆ

1) เมือง ตามกฎหมายไทย หมายถึง อาณาบริเวณซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และกฎหมาย พ.ร.บ. สุขาภิบาล พ.ศ. 2495 ระบุว่า การจัดตั้งสุขาภิบาลให้อาศัยประกาศของกระทรวงมหาดไทยโดยมีหลักเกณฑ์ เช่นท้องที่นั้นเป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ มีรายได้จริงในปีงบประมาณโดยไม่รวมเงินอุดหนุน 300,000 ขึ้นไป

- 2) ถ้าไม่ใช่ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ท้องถิ่นนั้นต้องมีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุน 400,000 บาทขึ้นไป
- 3) พื้นที่สุขภาพตำบลต้องพื้นที่ไม่เกิน 13 ตารางกิโลเมตร เว้นแต่สำนักผังเมืองเห็นความจำเป็นทางวิชาการ(ไม่ได้ระบุความหนาแน่นของประชากรไว้)
- 4) มีประชากรตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป
- 5) ได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

กรณี พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดดังนี้

- 1) แบ่งเป็น 3 ระดับคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร
- 2) กำหนดให้ท้องถิ่นเป็นที่ตั้งศาลากลาง หรือมีประชากรตั้งแต่ หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป
- 3) มีความหนาแน่นของประชากรไม่น้อยกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร
- 4) มีรายได้พอสมควรแก่การดำเนินงาน
- 5) กรณีเทศบาลนคร ต้องมีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีความหนาแน่นของประชากรไม่น้อยกว่า 3,000 คนขึ้นไป

ประโยชน์ของทุนทางสังคม

ตำราศักดิ์ จันทพิชัย (2547: 9) ทุนทางสังคมถูกใช้โดยครั้งแรกโดยฮันนีฟาน (Lada Judson Hanfian) ในงานที่ศึกษาถึงระบบโรงเรียนในชนบทที่มีศูนย์กลางในชุมชนในปี 1916 และ 1920 ในงานดังกล่าวใช้คำว่า Social Capital โดยหมายถึงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้คนซึ่งหมายถึง ไมตรีจิต มิตรภาพ ความเห็นอกเห็นใจ (Goodwill-Fellowship-Sympathy) และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interactions) ในระหว่างปัจเจกที่ประกอบขึ้นเป็นหน่วยทางสังคม (Model 2003) ต่อมามีการขยายโดยแนวคิดจากผลการศึกษาของโคลแมน และฮอฟเฟอร์ ในปี ค.ศ. 1987 (Coleman, and Hoffer 1987) ที่ได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยทางสังคมและชุมชนที่มีต่อความสำเร็จในด้านการเรียนของเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งพบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ในกรณีเด็กที่มีผลการเรียนดีกับเด็กที่มีผลการเรียนและพฤติกรรมที่ไม่ดี เป็นต้น จะพบปัจจัยด้านลักษณะวิธีการของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูว่าสอน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ขยายวงกว้างไปถึงระหว่างครอบครัว ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของเด็กดังกล่าว นอกจากนี้ประโยชน์ของทุนทางสังคมในด้านข้อมูลข่าวสารมีดังนี้

1. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริงที่ดีมีคุณภาพและประหยัดเวลาโดยอาศัยเครือข่ายงาน (Network Ties) สายสัมพันธ์ของชุมชน (Community Ties), โครงข่ายระหว่างองค์กร (Inter-Organizational Network)

2. การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ จากการสร้างองค์กรที่เข้มแข็งและจากการมีข่าวสาร ข้อมูลและการตัดสินใจร่วมกัน

3. ความสามัคคีกลมเกลียวกันในกลุ่มจากการมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและเข้มแข็ง และการมีโครงข่ายในสังคม (Social Network)

ความเสี่ยงของการมีทุนทางสังคม

1) เนื่องจากทุนทางสังคมต้องอาศัยเวลาในการสร้างกระบวนการ ในการตัดสินใจต้องให้การมีส่วนร่วม บางกรณีอาจล่าช้า หรือไม่สามารถทำหน้าที่ได้

2) อานิจาการมีโครงข่ายความสัมพันธ์ที่มากขึ้นจะลดลงจากเดิม เพราะการตัดสินใจจากโครงข่ายความสัมพันธ์ที่มากขึ้นจะต้องอาศัยความยินยอมจากสมาชิก(Actors)ใหม่ que เพิ่มขึ้นด้วย

3) การยึดติดในสายสัมพันธ์ของกลุ่มที่มากเกินไปอาจมีผลด้านลบหรือตีกลับ ในแง่ของการเปิดใจกว้างรับความคิดเห็นจากภายนอก หรือทัศนคติการมีภูมิภาคนิยม(Parochialism) และการเฉยชา(Inertia) ต่อความคิดใหม่ ๆ จากภายนอก

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2554: 71) กล่าวว่า เมืองและชนบทเป็นสภาพสังคมที่ดำรงอยู่มานานนับร้อย ๆ ปีในสังคมไทย แต่ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับชนบทก็แตกต่างกันไปตามยุคสมัย ตลอดช่วงระยะเวลา 5 ทศวรรษที่ผ่านมาในสังคมไทย การขยายตัวของเมืองกำลังส่งผลกระทบต่อสังคมชนบท ทั้งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมชนบท การเปลี่ยนแปลงแบบแผนทางวัฒนธรรม และล่าสุดคือ การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาที่ดิน น้ำ และการผลิตพลังงานเพื่อตอบสนองต่อการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเมือง

นิพนธ์ สุขปริวีดี (2540: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบจำลองระบบการเรียนการสอนโดยใช้วิถีทัศน์ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งรวมการเรียนการสอนปฏิสัมพันธ์และอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเมืองและชนบท พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

สมพร ไตยวงศ์ (2541: 58) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถทางกลไกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมืองและเขตชนบท จังหวัดสกลนคร ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบทุกรายการสูงกว่านักเรียนชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท อาจสืบเนื่องมาจากถิ่นที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ การบริโภคอาหาร การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันย่อมทำให้เกิดผลต่อสุขภาพอนามัย

มนตรี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษานานาชาติที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติที่มีครูไม่ครบชั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่ต่างกัมีการปฏิบัติงานทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษานโยบายของ พจนี เทียมศักดิ์; บุญเพ็ง อินธิราช; และ หอมแพง ไทสีวิชัย. (2549 : 29) ได้ศึกษาการวิจัยชุมชนลุ่มน้ำโขงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : ชุมชนเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการศึกษาเน้นรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนในเขตเมืองและ เขตชนบท ผลการวิจัยพบว่า เป็นแบบการกระจายอำนาจ เป็นการขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว แต่ประสิทธิภาพของการศึกษามีน้อย เพราะท้องถิ่นยังไม่พร้อมในด้านงบประมาณและบุคลากร กระทั่งถึงสมัยเปลี่ยนแปลงใหม่ วันที่ 8 พฤษภาคม 1993 นโยบายการปกครองแบบรวมอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินไว้ที่ส่วนกลาง โดยให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดขึ้นตรงต่อกระทรวงศึกษาธิการ ระบบการศึกษาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและอุดมการณ์ของคนในสังคมให้ยอมรับอุดมการณ์สังคมนิยม พบปัญหาความทันสมัยที่แพร่กระจายจากประเทศตะวันตกและแม้แต่จากประเทศไทยที่ส่งผลทำให้สังคมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้เกิดการรับรู้และเกิดการเลียนแบบโดยการนำความเจริญจากภายนอก (External Input) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพสังคมประเพณีไปสู่สังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะระบบต่าง ๆ เช่นระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านการขยายตัวของเมือง ภาวะบริโภคนิยม และการขยายการศึกษา ซึ่งลักษณะสำคัญของสังคมสาธาณระรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำลังขับเคลื่อนจากแบบเดิมไปสู่ภาวะความทันสมัย เช่นการเรียนพิเศษ ภาษาอังกฤษ หรือการเรียนในโรงเรียนกวดวิชา เพื่อข้ามฝั่งมาเรียนในจังหวัดมุกดาหาร แต่ที่เป็นความหวังใหม่ของรัฐบาลคือ คือ ความพยายามที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ

สรุปว่า ชนบท หมายถึง ส่วนที่อยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาล เป็นเขตแดนที่พ้นจากเมืองหลวง ออกไป มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมเป็นสำคัญ มีระเบียบสังคมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนแบบหมู่บ้าน ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มก้อน หรือจัดกระจายตามลักษณะภูมิประเทศหรือตามประเพณีนิยม มีความหนาแน่นของประชากรน้อยกว่าในเมือง

เมือง หมายถึง การตั้งถิ่นฐานถาวรขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างถาวร(อันได้แก่อาคารบ้านเรือน) มีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสาธารณูปโภค (เช่น ประปา ไฟฟ้า และถนน) เป็นต้น เมืองจะเป็นที่อยู่อาศัยของพลเมืองจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับสูง ประชากรของแต่ละเมืองประกอบไปด้วยคนต่างเพศ ต่างวัย ต่างสถานภาพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

นอกภาคเกษตรกรรม เมืองจะมีระบบการบริหารและการปกครองเป็นของตนเอง และลักษณะเด่นที่เห็นชัดอีกประการหนึ่งคือ เมืองจะประกอบด้วยองค์กรทางสังคมต่าง ๆ มากมาย นอกจากนั้นเมืองยังเป็นศูนย์รวมของชนบทรวมเนียมประเพณีต่าง

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

วิศิษฎ์ ขวัญเมือง (2536: 88) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส กำหนดตัวแปรอิสระคือ วุฒิการศึกษาของครู ประสบการณ์ในการเป็นครู และสถานภาพการปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้มีการบริหารงานในแต่ละด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และสถานภาพการปฏิบัติงานต่างกัน ปรากฏว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละด้านทั้ง 8 ด้านตามทัศนะของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และสถานภาพการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

สุปิน จันทะนันท์ (2543: 75-78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ในขอบข่ายงานวิชาการ 4 ด้าน คือ คือ การบริหารหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดผลและการประเมินผล จำแนกตามขนาดโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหามการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนคือขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหามการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลางและต่ำ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหามการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขนาดของ

โรงเรียนคือขนาดเล็ก กลางใหญ่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับผลสัมฤทธิ์คือ ผลสัมฤทธิ์สูง กลาง และต่ำ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

สรสิทธิ์ เขตคาม (2545: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอนกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหารแบ่งเป็น ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร การได้รับการอบรมทางวิชาการ ปัจจัยด้านครูผู้สอนแบ่งออกเป็น ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและความเอาใจใส่ในการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้านมีปัญหาในระดับปานกลางแตกต่างจากความคิดเห็นของครูผู้สอนคือ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการเรียนการสอนและด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในระดับต่ำ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในระดับต่ำ ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน ตัวแปรระดับการศึกษาและตัวแปรความเอาใจใส่ในการสอนในปัจจัยด้านครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประวิทย์ วงษ์แก้ว (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหารงาน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตาม

ขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้นด้านหลักสูตรไม่แตกต่างกัน

สุทธิ ทรัพย์ประเสริฐ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรีใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรีมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยวุฒิการศึกษาร่วมกับประสบการณ์ในการทำงานพบว่าไม่แตกต่างกัน

ประพันธ์ เม้าเวียงแก (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การแนะแนวการศึกษา รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

วรรณวิษา เกาวิเศษ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใน 10 จังหวัดภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูฝ่ายวิชาการที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของแต่ละโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการที่เป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ชุมชนที่มีส่วนร่วมกับคณะกรรมการในการทำภารกิจนี้มากที่สุดเป็นตัวแทนผู้ปกครอง ส่วนปัญหาที่พบคือ ชุมชนและคณะกรรมการยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูมีจำนวนไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนรู้อะไรที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน

สุรางค์ เจริญนาน (2550: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขดำเนินการนิเทศงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามประเภทโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน มีแนวทางการแก้ไขการดำเนินงาน ในด้านหลักสูตร มีการจัดการประชุมชี้แจง อภิปรายปัญหา ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรจัดประชุมชี้แจงหรืออภิปรายปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล แก้ปัญหาโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ธวัชชัย สิงห์จันทร์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่างานบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารคือแนะนำส่งเสริมให้ครูดำเนินการตามหลักสูตร กำหนดการสอน แผนการสอน เอกสารคู่มือครู จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนจัดให้มีเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างเพียงพอ จำเป็นต่อความต้องการใช้ งานพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแนวทางการบริหารคือสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรมและสัมมนา จากหน่วยงานอื่น นำข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนมาใช้ในการพัฒนาการจัดการ

เรียนการสอนและจัดให้มีการประชุมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาการร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานการจัดการเรียนการสอนพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารคือ จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัดของครู จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการเรียนการสอนและนำข้อมูลสารสนเทศด้านการจัดการเรียนการสอนมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ดวงเพ็ญ ทுகิต (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นครู โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านการเงิน และด้านชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริพร ทาทราย (2552 : บทคัดย่อ). ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากด้านที่มีปัญหา มากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล และด้านการนิเทศ เมื่อเปรียบเทียบปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจำแนกตามจำนวนนักเรียน โดยรวมและรายด้านพบว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 60 คน และตั้งแต่ 61-120 คน ขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน และมีข้อเสนอแนะคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ควรสร้างทีมงานระดับชั้น และประสานความร่วมมือระดับโรงเรียน ในการวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการเรียนการสอน ควรส่งเสริมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น เป็นวิทยากร หรือให้นักเรียนไปศึกษาในชุมชน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ควรให้ครูมีการวางแผนการนิเทศร่วมกัน

นภาดา ผูกสุวรรณ (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กำหนดตัวแปรต้นเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามเพศและอายุ โดยรวมแตกต่างกันในระดับปานกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันระดับน้อย และจำแนกตามประสบการณ์แตกต่างกันในระดับมาก

อัครายุทธ ศรีใจอินทร์ (2553: 288) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ การจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อารกกิจนี้ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจาก ขาดวิทยากร และครู ขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัย ขาดการนิเทศ สำหรับครูวิชาการ ที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ การจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุบลากรขาดความรู้ความชำนาญในการทำวิจัย และบุคลากร ยังไม่ได้รับการพัฒนาทางการวิจัยเช่นกัน ด้านพัฒนาการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ไม่มีห้องสมุด ขาดบุคลากรบรรณารักษ์ และงบประมาณปรับปรุงห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และโรงเรียนไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา วิทยาศาสตร์ ห้องสมุด และห้องคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งครึ่งห้องเรียนจัดทำ สำหรับครูวิชาการที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ขาดความรู้ความชำนาญในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดทำที่ชัดเจน เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สำหรับครูวิชาการที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ครูไม่ให้ความสำคัญและความสนใจเรื่องการอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเท่าที่ควร

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

วิลเลียม (William. 1971: 3909-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานของครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐอินเดียน่า ผลการวิจัยพบว่าครูใหญ่มักมอบหมายความรับผิดชอบงานประเมินผลในหัวหน้าสายวิชาการ การใช้เวลาปรับปรุงการเรียนการสอน การเยี่ยมห้องเรียนและการประเมินผลมีจำกัดและน้อย ครูใหญ่ใช้วิธีการแนะนำครูมากกว่าการใช้วิธีการจัดอบรม ครูและนักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การทำหน้าที่ของครูใหญ่ในการประเมินครู สังเกตการณ์สอน การใช้แบบทดสอบ และประชุมปรึกษาหารือกัน ได้รับการยอมรับระดับมาก

แมททอกซ์ (Mattox. 1987: 6061-A) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐอินเดียนอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมากคือ ความต้องการจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการประเมินผล และต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

แดนน์ (Dann. 1994: 16-C) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดผลนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษา จากการสำรวจพัฒนาการต่าง ๆ ในสาขาการวัดผล พบว่า ยังมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนและครูในกระบวนการวัดผลระหว่างเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาไม่มากนัก ผลการวิจัยนี้ได้เสนอผลการวิเคราะห์และประเด็นสำหรับการพัฒนาวิธีแนวทางการปฏิบัติในการวัดผล ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ของการวัดผลกับหลักสูตร การเก็บระเบียบ การออกข้อสอบ การใช้มาตรวัด เป็นต้น

แอทเจเนน (Atjonen. 1994: 329-A) ได้ศึกษาเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นเครื่องมือการบริหารและพัฒนาครูในระบบโรงเรียน ประสบการณ์และความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาโดยประเมินผล จากผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนรับภาระเรื่องหลักสูตรมากเกินไป โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ล้าช้า ผลกระทบที่สำคัญคือ ครูผู้เชี่ยวชาญการสอนไม่สามารถออกแบบหลักสูตรได้และปัญหาหลักที่ พบคือ ยังขาดแหล่งออกแบบหลักสูตร

วิลเลียม (William. 1994: 2425 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การใช้การนิเทศภายใน โรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน โดยศึกษาจากครู ผู้บริหารและ ประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียน K-12 ในเมืองขนาดใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนียได้ รวบรวมข้อมูลเชิง ปริมาณโดยใช้แบบสำรวจประมาณค่าจากผู้บริหารโรงเรียน 159 คน และครู 195 คน จาก 11 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศ ภายในโรงเรียน ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการณ์และเยี่ยมชมห้องเรียนอยู่ เป็นประจำ ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อการนิเทศภายในโรงเรียน มากกว่าการ จัดการด้านอื่น ๆ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรลดนวัตกรรมในการนิเทศภายในที่ซับซ้อนลง ควรมีการ ยึดหยุ่นและพัฒนากลยุทธ์ในการนิเทศภายในเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรโรงเรียน

เอเทียร์ (Atria. 2000: 144) ได้วิจัยเรื่อง ผลกระทบการประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ และ กระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโก ที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์และกระบวนการวางแผนพัฒนาของ ครูเมืองชิคาโกที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการวางแผนเพื่อ ปรับปรุงและประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ ส่งผลในทางบวกต่อทัศนคติของครูที่มีต่อการปรับปรุง โรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี จำนวน 69 โรงเรียน ปีการศึกษา 2555 โดยมีจำนวนบุคลากรทั้งสิ้น 138 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2555 ได้มาโดยการ การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (พิสนุ พงศ์ลี. 2552: 109; อ้างอิงจาก Krejcie & Morgan. 1970: 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน ดำเนินการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสพป. ชบ.1 34 คน = $(138 \times 102) / 34 = 26$ คน

ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสพป. ชบ.2 88 คน = $(138 \times 102) / 88 = 64$ คน

ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สพป. ชบ.3 16 คน = $(138 \times 102) / 16 = 12$ คน

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่ การศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูวิชาการ	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	17	17	13	17	13
2	44	44	32	44	32
3	8	8	6	8	6
รวม	69	69	51	69	51

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้โรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน ดังแสดงในตาราง 3 ในภาคผนวก ข

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราประเมินค่า แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดชลบุรี จากงานวิชาการ 6 ด้าน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย

และน้อยที่สุดซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9)

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.50 - 5.00	แสดงว่า	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.50 - 4.49	แสดงว่า	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.50 - 3.49	แสดงว่า	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.50 - 2.49	แสดงว่า	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00 - 1.49	แสดงว่า	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรั้ง 6 ด้าน โดยหาความถี่ของเนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กรั้ง กัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Scale)
2. สร้างแบบสอบถามในแต่ละตอน โดยให้เนื้อหาของข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุง แก้ไข ให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปได้ 35 ข้อ จาก 36 ข้อ ดังปรากฏในภาคผนวก ค
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 แล้ว ดังปรากฏในภาคผนวก ค แล้วนำไปจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จากครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 51 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัด ชลบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูและผู้บริหารแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและผู้บริหาร ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 102 คน โดยแจกผู้บริหารโรงเรียน 51 ฉบับ ได้รับคืน 50 ฉบับ สมบูรณ์ 48 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.11 และแจกครูวิชาการ 51 ฉบับ ได้รับคืน 50 ฉบับ สมบูรณ์ 48 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.11

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การจัดกระทำ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมด มาจัดกระทำดังนี้

1.1 ลงรหัสหมายเลข แบบสอบถาม แต่ละฉบับตามตัวแปรอิสระที่ศึกษา

1.2 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วทั้งหมดดำเนินการคำนวณสถิติ ซึ่งคำนวณโดยใช้เครื่องคิดเลขและโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS for windows version 11.5

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูล สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียนและที่ตั้งโรงเรียน โดยการคำนวณค่าร้อยละ

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (X) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม รายด้านและรายข้อ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ซึ่งเสนอตารางเป็นความเรียง

2.3 เปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา โดยหาค่าสถิติ t-test Independent และ F-test

2.4 รวบรวมสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้ง 6 ด้าน ความถี่ของเนื้อหานำเสนอเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถาม

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้คำนวณเรื่อง สถานภาพ ประสิทธิภาพการทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับ วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ได้แก่ 1) การ บริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ จัดการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 ค่าสถิติ t-test Independent สำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างในการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพ ประสิทธิภาพการ ทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

3.2 ค่าสถิติ F-test สำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างในการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One- Way ANOVA) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Sheffe's Method)

3.3 ค่าความถี่ ใช้สำหรับรวบรวมวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนว ทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้ง 6 ด้าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

n	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน การทดสอบโดยใช้ค่า (t – test Independent)
F	แทน ค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – Way ANOVA)
SS	แทน ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Mean Squares)
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพทางตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ในด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจำนวน และ ร้อยละดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ
 ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้บริหารโรงเรียน	48	50.00
ครูวิชาการ	48	50.00
รวม	96	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	19	19.80
ตั้งแต่ 5-10 ปี	15	15.60
มากกว่า 10 ปี	62	64.60
รวม	96	100.00
3. รูปแบบการจัดชั้นเรียน		
ห้องเรียนปกติ	51	53.10
ห้องเรียนคละชั้น	45	46.90
รวม	96	100.00
4. ที่ตั้งโรงเรียน		
ในเขตเทศบาล	33	34.40
นอกเขตเทศบาล	63	65.60
รวม	96	100.00
รวม	96	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 96 คน มีผู้บริหารโรงเรียน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และมีครูวิชาการ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 50

เมื่อพิจารณาประสบการณ์การทำงาน พบว่า บุคคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 96 คน มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.60 รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.80 และผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.60

เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดชั้นเรียนพบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการจัดชั้นเรียนห้องเรียนปกติ คิดเป็นร้อยละ 53.1 และรูปแบบการจัดชั้นเรียนห้องเรียนคละชั้น คิดเป็นร้อยละ 46.90

เมื่อพิจารณาที่ตั้งโรงเรียน พบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 65.60 และโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 34.40

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1)การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4-9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีโดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.17	.57	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.36	.40	มาก
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.26	.67	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	.52	มาก
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	4.13	.62	มาก
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.50	.49	มากที่สุด
รวม	4.21	.42	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .49) นอกนั้น มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .40) รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .67) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .57) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .62) และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .52)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม และรายข้อ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อ กำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา	4.10	.73	มาก
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.00	.85	มาก
3. มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.15	.67	มาก
4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ของสถานศึกษา ใน หลักสูตรสถานศึกษา	4.57	.63	มากที่สุด
5. มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.66	.54	มากที่สุด
6. หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ	4.02	.88	มาก
7. มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง	3.82	.83	มาก
8. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการวิจัยติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.10	.84	มาก
รวม	4.18	.56	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร
โดยรวมในทุก ๆ ด้านมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.18$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตร
สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X}= 4.66$, S.D. = .54)
รองลงมาคือ มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตร
สถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.57$, S.D. = .63) นอกนั้นมี
ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาและความ

ต้องการของชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = .67) รองลงมาคือ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = .73) และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการวิจัยติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = .84) รองลงมาคือ หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = .73) รองลงมาคือมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = .85) และด้านมีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = .83) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างรวม และรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างรวม	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.ในการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างรวมมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างค้ำประกันถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.23	.49	มาก
2.มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.38	.60	มาก
3. มีการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน	4.06	.60	มาก
4.มีการจัดการเรียนรู้อย่างเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา	4.57	.61	มากที่สุด
5.มีการจัดการเรียนรู้อย่างให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง	4.33	.59	มาก
6.มีการจัดการเรียนรู้อย่างให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.59	.53	มากที่สุด
รวม	4.36	.40	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างรวมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.36$, S.D. = .40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด มี 2 ข้อ คือ มีการจัดการเรียนรู้อย่างให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}= 4.59$, S.D. = .53) และมีการจัดการเรียนรู้อย่างเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X}= 4.36$, S.D. = .40) ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากมี 4 ข้อคือ มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X}= 4.38$, S.D. = .60) รองลงมาคือ มีการจัดการเรียนรู้อย่างให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{X}= 4.33$, S.D. = .59) การพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างค้ำประกันถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X}= 4.23$, S.D. = .49) และมีการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน ($\bar{X}= 4.06$, S.D. = .60) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนโดยรวม และรายข้อ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	4.46	.79	มาก
2. มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.31	.81	มาก
3. มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ	3.99	.85	มาก
4. มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน	4.28	.75	มาก
รวม	4.26	.67	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงว่าระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = .67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับคือ มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = .79) รองลงมาคือ มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = .81) มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = .67) และมีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = .85) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้	3.76	.72	มาก
2. มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.04	.52	มาก
3. มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน	4.08	.54	มาก
4. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.76	.60	มาก
5. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน	3.76	.83	มาก
รวม	3.88	.52	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 8 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.88$, S.D. = .52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X}= 4.08$, S.D. = .54) รองลงมาคือ มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}= 4.04$, S.D. = .52) และมีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การมีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X}= 3.76$, S.D. = .60) มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}= 3.76$, S.D. = .72) และมีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ($\bar{X}= 3.76$, S.D. = .83)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรีด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	4.35	.65	มาก
2. มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้	4.25	.58	มาก
3. มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ	4.13	.73	มาก
4. มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.01	.85	มาก
5. มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ	4.10	.70	มาก
6. มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน	3.95	.88	มาก
รวม	4.13	.62	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.13$, S.D. = .62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับดังนี้ มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.35$, S.D. = .65) รองลงมาคือ มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ ($\bar{X}= 4.25$, S.D. = .58) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}= 4.13$, S.D. = .73) มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X}= 4.10$, S.D. = .70) มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}= 4.01$, S.D. = .85) และมีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน ($\bar{X}= 3.95$, S.D. = .62) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายชื่อ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.69	.49	มากที่สุด
2. มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.43	.63	มาก
3. มีการกำหนดระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน	4.46	.63	มาก
4. มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.37	.65	มาก
5. มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.47	.56	มาก
6. มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.58	.54	มากที่สุด
รวม	4.50	.49	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.50$, S.D. = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับมากที่สุด มี 2 ข้อ คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.69$, S.D. = .49) รองลงมาคือ มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.58$, S.D. = .54) ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับมาก มี 4 ข้อ ได้แก่ มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.47$, S.D. = .56) มีการกำหนดระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ($\bar{X}= 4.46$, S.D. = .63) รองลงมาคือ มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.43$,

S.D. = .63) และ มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = .65) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพทางตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

สถานภาพ	ผู้บริหาร n=48		ครูวิชาการ n=48		รวม n= 96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การบริหารงานวิชาการ						
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.16	.50	4.18	.63	4.17	.56
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.32	.43	4.39	.37	4.35	.40
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.31	.64	4.20	.71	4.25	.67
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.91	.42	3.85	.60	3.88	.51
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	4.11	.60	4.15	.64	4.13	.62
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.68	.41	4.32	.50	4.50	.45
รวม	4.25	.37	4.18	.45	4.21	.41

จากตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพทางตำแหน่งพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = .41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มากที่สุด คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = .48) นอกนั้นมีระดับการ

ปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35, S.D. = .40$) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.25, S.D. = .67$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17, S.D. = .56$) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.13, S.D. = .62$) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.88, S.D. = .51$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25, S.D. = .37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.68, S.D. = .41$) รองลงมาคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = .43$) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.31, S.D. = .64$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.16, S.D. = .50$) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.11, S.D. = .60$) และ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .42$)

สำหรับครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S.D. = .45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับ มาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.39, S.D. = .37$) รองลงมาคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32, S.D. = .50$) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.20, S.D. = .71$) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18, S.D. = .63$) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.15, S.D. = .64$) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.85, S.D. = .50$)

ตาราง 12 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร n= 48		ครูวิชาการ n= 48		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.17	.50	4.18	.63	-.156	.876
2. การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์	4.18	.42	4.39	.37	-.848	.399
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.31	.64	4.20	.71	.757	.451
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.91	.42	3.85	.60	.592	.555
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	4.11	.60	4.15	.64	-2.75	.784
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.68	.41	4.32	.50	3.778*	.000
รวม	4.25	.37	4.18	.46	.781	.437

* $p < .05$

จากตาราง 12 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนค่าค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่า

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ประสบการณ์การทำงาน								
	ต่ำกว่า 5 ปี			ตั้งแต่ 5- 10 ปี			10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.37	.48	มาก	4.37	.34	มาก	4.07	.62	มาก
2. การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.46	.47	มาก	4.24	.34	มาก	4.36	.39	มาก
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.42	.49	มาก	4.45	.36	มาก	4.17	.76	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.81	.55	มาก	4.32	.55	มาก	3.80	.45	มาก
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการจัดการศึกษา	4.06	.82	มาก	4.46	.33	มาก	4.08	.58	มาก
6. การพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.64	.42	มากที่สุด	4.71	.32	มากที่สุด	4.40	.52	มาก
รวม	4.29	.47	มาก	4.42	.28	มาก	4.15	.41	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 13 แสดงว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด ชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีระดับระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = .47) และเมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = .42) เมื่อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่ามาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = .47) รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = .49) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = .48) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = .82) และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = .55) ตามลำดับ

2. ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี มีระดับระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = .28) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = .33) รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = .36) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = .34) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = .55) และ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = .34) ตามลำดับ

3. ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = .41) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = .52) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = .39) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = .76) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = .58) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = .62) และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = .45) ตามลำดับ

ตาราง 14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.87	.943	3.032	.053
	ภายในกลุ่ม	93	28.92	.311		
	รวม	95	30.81			
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	.41	.205	1.283	.282
	ภายในกลุ่ม	93	14.85	.160		
	รวม	95	15.26			
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.59	.795	1.786	.173
	ภายในกลุ่ม	93	41.40	.445		
	รวม	95	42.99			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.42	1.713	7.299*	.001
	ภายในกลุ่ม	93	21.82	.235		
	รวม	95	25.24			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.87	.932	2.540	.084
	ภายในกลุ่ม	93	34.13	.367		
	รวม	95	35.96			
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.59	.796	3.484*	.035
	ภายในกลุ่ม	93	21.24	.228		
	รวม	95	22.83			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.07	.537	3.258*	.043
	ภายในกลุ่ม	93	15.32	.165		
	รวม	95	16.40			

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ (Sheffe' Post Hoc Comparison) ได้ผลการทดสอบ ดังตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบผลการทดสอบเป็นรายคู่ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารและครูวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน		ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5- 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
ทำงาน	$\bar{X}$	3.81	4.32	3.79
ต่ำกว่า 5 ปี	3.81	-	*-.52	-
ตั้งแต่ 5-10 ปี	4.32	-	-	*.51
10 ปีขึ้นไป	3.79	-	-	-.51

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี กับผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มากกว่า ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี และ 10 ปีขึ้นไปตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน โดยรวมและรายด้าน

รูปแบบการจัดชั้นเรียน	ห้องเรียนปกติ n=51		ห้องเรียนคละ ชั้น n=45		รวม n= 96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การบริหารงานวิชาการ						
1.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.19	.58	4.17	.56	4.18	.57
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.30	.37	4.43	.43	4.36	.40
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียนรู้	4.15	.71	4.38	.61	4.26	.67
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.85	.51	3.91	.52	3.88	.51
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการจัดการศึกษา	3.95	.59	4.34	.57	4.13	.62
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.39	.47	4.62	.49	4.50	.48
รวม	4.14	.41	4.30	.41	4.22	.41

จากตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มากที่สุด คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .48) นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .39) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .66) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .56) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .58) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .51) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดย จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กลงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนก ตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียนแบบห้องเรียนปกติมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ห้องเรียนปกติและห้องเรียนคละชั้นโดย ห้องเรียนปกติมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .47) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .36) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .58) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .71) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .59) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .51) ตามลำดับ

โรงเรียนที่มีรูปแบบการจัดชั้นเรียนเป็นห้องเรียนคละชั้น มีระดับการปฏิบัติงานบริหารงาน วิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .49) นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของคะแนน จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .43) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .61) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .57) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .56) และ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .52) ตามลำดับ

ตาราง 17 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรูปแบบการจัดชั้นเรียน
โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ห้องเรียนปกติ n=51		ห้องเรียนคละชั้น n=45		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	.58	4.17	.56	.188	.851
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.30	.37	4.43	.43	.189	.116
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน	4.15	.71	4.38	.61	-1.586	.093
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	3.85	.51	3.91	.52	-1.698	.597
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	3.95	.59	4.33	.58	-5.31*	.002
6. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	4.39	.47	4.62	.49	-3.214*	.021
รวม	4.13	.41	4.30	.41	-2.348*	.047

* $p < .05$

จากตาราง 17 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีรูปแบบการจัดชั้นเรียนต่างกัน มีระดับการ
ปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และการ
พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ที่ตั้งโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ	ในเขตเทศบาล n=33		นอกเขต เทศบาล n=63		รวม n= 96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	.55	4.15	.58	4.18	.56
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	.37	4.28	.39	4.40	.38
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียนรู้	4.33	.48	4.22	.75	4.27	.61
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.78	.65	3.94	.42	3.86	.53
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการจัดการศึกษา	3.94	.78	4.23	.49	4.08	.84
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.46	.48	4.52	.50	4.49	.49
รวม	4.21	.46	4.22	.40	4.21	.43

จากตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ที่ตั้งโรงเรียน พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .43) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .38) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .61) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .56) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .84) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .53) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .37) รองลงมาคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .48) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .48) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .55) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .78) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .65) ตามลำดับ

สำหรับ โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับ มากที่สุด คือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .50) นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยของคะแนนจากมากไปหาน้อยดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .39) รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .49) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .75) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .58) และ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .42) ตามลำดับ

ตาราง 19 ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน
โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		t	p
	n= 33		n=63			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	.55	4.15	.58	.512	.610
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	.37	4.28	.39	2.925*	.004
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน	4.33	.48	4.22	.75	.767	.445
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	3.78	.65	3.93	.42	-1.285	.205
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	3.94	.78	4.23	.49	-1.913	.062
6. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	4.47	.48	4.51	.50	-.436	.664
รวม	4.21	.45	4.22	.40	-.135	.893

* $p < .05$

จากตาราง 19 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน//พบว่า โรงเรียนในเขตเทศบาลมีระดับการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนนอกเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตาราง 20 สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ข้อ	สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ	80	จัดอบรม ประชุมชี้แจง	70
			จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน	3
2.	บุคลากรไม่เพียงพอ	31	รวมกลุ่มทำหลักสูตร	8
			จัดการเรียนคละชั้น	8
			บรรจุเพิ่ม	3
3.	บุคลากรขาดทักษะ	18	จัดอบรม	14
4.	ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนา	17	ระดมทรัพยากรจากทุกภาค	6
			ส่วน	
5.	ครูทำงานวิจัยน้อยมาก และไม่ได้วิจัย อย่างต่อเนื่อง	12	ติดตามโดยศึกษานิเทศก์	6
6.	การพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง	12	ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน	20
7.	ครูไม่นำสื่อมาใช้ขาดจินตนาการในการ ผลิตสื่อไม่มีเวลาในการผลิตพัฒนาสื่อ	12	นำสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์	9
8.	พื้นฐานนักเรียนไม่ดีสภาพนักเรียนมีการ ขาดเรียนบ่อย	11	สอนซ่อมเสริม ใช้สื่อช่วย	11
9.	ครูสอนไม่ตรงวิชาที่เรียนมา	6	อบรมเพิ่มเติม	3
10.	ขาดวิธีการสอนใหม่ที่ทันสมัย	6	จัดอบรม	3
11.	ครูมีอบรม ประชุมทำให้ไม่ได้ดูแล นักเรียน	3	ลดอบรม ศึกษาด้วยตนเอง	3
12.	การจัดทำข้อมูล สารสนเทศไม่เป็น ปัจจุบัน	3	จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน	3
	ผลรวมความถี่ปัญหา	199	ผลรวมข้อเสนอแนะ	170

จากตาราง 20 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ จากแบบสอบถามปลายเปิด เมื่อพิจารณาการศึกษาค้นคว้าพบมากที่สุดในด้านบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ รองลงมาคือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ขาดทักษะในการปฏิบัติงาน และขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนา

ซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ จัดอบรม ทำคู่มือการปฏิบัติงาน การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียน และให้มีการติดตามอย่างต่อเนื่องโดยศึกษานิเทศก์ และมีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาช่วยเหลือในการบริหาร

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการศึกษาศาภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล และอภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศาภาพการบริหารวิชาการของในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน สถานภาพทางตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการศึกษาศาภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี จำนวน 69 โรงเรียน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 138 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2555 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่น ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดชลบุรี จากงานวิชาการ 6 ด้าน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) คือ ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดถึงน้อยที่สุด จำนวน 35 ข้อ ซึ่งหาค่าหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและผู้บริหาร ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 102 คน โดยแจกผู้บริหารโรงเรียน 51 ฉบับ ได้รับคืน 50 ฉบับ สมบูรณ์ 48 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.11 และแจกครูวิชาการ 51 ฉบับ ได้รับคืน 50 ฉบับ สมบูรณ์ 48 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.11

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทางสถิติก่อนด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 11.5 ดังนี้

5.1. ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถาม

5.1.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161)

5.2 สถิติพื้นฐาน

5.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้คำนวณเรื่อง สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

5.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร จังหวัดชลบุรี ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนาระบบการเรียนรู้อ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

5.3.1 ค่าสถิติ t-test Independent สำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

5.3.2 ค่าสถิติ F-test สำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One- Way ANOVA) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe's Method)

3.3 ค่าความถี่ ใช้สำหรับรวบรวมวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร ทั้ง 6 ด้าน โดยผู้วิจัยขอเสนอข้อสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

6.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาคั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

6.1 สภาพการบริหารวิชาการของในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด นอกนั้น มีการปฏิบัติงานในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

6.2. ผลเปรียบเทียบสภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งของโรงเรียนปรากฏดังนี้

6.2.1 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อระดับ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน

6.2.2 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่านอกนั้นไม่แตกต่างกัน

6.2.3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีรูปแบบการจัดชั้นเรียนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

6.2.4 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนในเขตเทศบาลมีระดับการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มากกว่าโรงเรียนนอกเขตเทศบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

6.3 ปัญหา และข้อเสนอแนะจากการศึกษาสภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบมากที่สุด ด้านบุคลากรขาดความรู้ ในการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน การขาดงบประมาณในการพัฒนา มีข้อเสนอแนะคือ การจัดอบรม การทำคู่มือการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตร การติดตามอย่างต่อเนื่องโดยศึกษานิเทศก์ การระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาสนับสนุนการบริหาร

7.อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี สาระสำคัญอภิปรายได้ดังนี้

7.1 ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด นอกนั้น มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบงานการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ เม้าเวียงแก (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในขณะที่ทำวิจัยเป็นช่วงที่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดทุกแห่ง จึงรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินการ ดังนี้

1) จัดตั้งคณะกรรมการการบริหารเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก คณะอนุกรรมการการพัฒนาด้านวิชาการและด้านกิจกรรมการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียน

2) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

3) พัฒนาการใช้หลักสูตรและการสอน ด้วยนวัตกรรมที่สอดคล้องกับข้อจำกัดของทรัพยากรในโรงเรียนให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

4) จัดกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของผู้บริหาร ครู นักเรียนสู่การพัฒนา

5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

สำหรับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด นั้นทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในระหว่างได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรอรับการประเมิน ส่งผลให้มีการทบทวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

7.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน สถานภาพทางตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ปรากฏดังนี้

7.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนกับครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับประพันธ์ เมาเวียงแก (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.2.2 ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประเภทการดำเนินงานต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประเภทการดำเนินงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุณี ทรัพย์ประเสริฐ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

7.2.3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีรูปแบบการจัดชั้นเรียนต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีรูปแบบการจัดชั้นเรียนแบบห้องเรียนคละชั้น มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายเพิ่มเติมจากรายงานผลการติดตามโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปี พ.ศ.2551-2553 (ระยะที่ 1) พ.ศ.2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 39) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการสอนแบบคละชั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการของโรงเรียน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้นองนักเรียน

7.2.4 สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ที่ตั้งโรงเรียน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับมนตรี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ตามความครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ เทียมศักดิ์; บุญเพ็ง อินธิราช; และ หอมแพง ไหลวิชัย. (2549 : 29) ได้ศึกษา

การวิจัยชุมชนลุ่มน้ำโขงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการศึกษาเน้นรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนในเขตเมืองและเขตชนบท ผลการวิจัยพบว่า เป็นแบบการกระจายอำนาจ เป็นการขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว แต่ประสิทธิภาพของการศึกษามีน้อย เพราะท้องถิ่นยังไม่พร้อมในด้านงบประมาณและบุคลากร

7.3 ผลการวิจัยความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปดังนี้

7.3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรโดยรวมในทุก ๆ ด้านมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555 และเป็นปีการศึกษาที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาครบ 3 ปี นักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรนี้ครบทุกชั้นเรียน สามารถประเมินและพัฒนาหลักสูตรได้ครบสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย สิงห์จันทร์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่างานบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

สำหรับปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากการทำวิจัย พบว่า บุคลากรขาดความรู้ ขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรขาดความต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิษา เภาวิเศษ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใน 10 จังหวัดภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูฝ่ายวิชาการที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ของแต่ละโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการที่เป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ชุมชนที่มีส่วนร่วมกับคณะกรรมการในการทำภารกิจนี้มากที่สุดเป็นตัวแทนผู้ปกครอง ส่วนปัญหาที่พบคือ ชุมชนและคณะกรรมการยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ทาทราย (2552 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการบริหารหลักสูตร ประกอบกับงานวิจัยของสรสิทธิ์ เขตคาม (2545: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และงานวิจัยของ นอกจากนื่องานวิจัยของแอทเจเนน (Atjonen. 1994: 329-A) ได้ศึกษาเรื่องหลักสูตรท้องถิ่นเครื่องมือการบริหารและพัฒนาครูในระบบโรงเรียน ประสบการณ์และความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาโดยประเมินผลจากผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนรับภาระเรื่องหลักสูตรมากเกินไป โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรล่าช้า ผลกระทบที่สำคัญคือ ครูผู้เชี่ยวชาญการสอนไม่สามารถออกแบบหลักสูตรได้และปัญหาหลักที่พบคือ ยังขาดแหล่งออกแบบหลักสูตร

7.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สรุปนวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างสำหรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ การจัดการเรียนรู้ระบบทางไกลผ่านดาวเทียม และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ได้มีโครงการแต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านบุคลากร กล่าวคือ ครูมีจำนวนน้อย และไม่ครบตามจำนวนชั้นเรียน ครูจึงอาจต้องสอนทุกวิชา หรือรับผิดชอบหลายชั้นเรียน ในขณะเดียวกันก็อาจจะต้องรับผิดชอบในการทำงานธุรการโรงเรียนและงานธุรการชั้นเรียนไปด้วย ครูจึงต้องมีความยืดหยุ่นในการทำงานที่หลากหลาย ไม่มีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน แต่ยึดผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์รี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่าโรงเรียนมีปัญหาขาดแคลนบุคลากร ทำให้เกิดปัญหาการจัดครูเข้าชั้นเรียนไม่ครบชั้น ครูสอนมากกว่า หนึ่งชั้นเรียน ครูขาดทักษะการสอนแบบบูรณาการ ครูมีภาระหน้าที่มาก ทำให้สอนได้ไม่เต็มที่ ครูขาดความรู้เฉพาะทางไม่สามารถสอนได้ทุกวิชาในชั้นเดียวกันหรือมากกว่าหนึ่งชั้น นอกจากนี้ วรรณวิษา เกาวิเศษ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใน 10 จังหวัดภาคใต้พบปัญหาครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ครูมีจำนวนไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน

7.3.3 ด้านวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนการวิจัยพบว่าระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ เมาเวียงแก (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การแนะแนวการศึกษา รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ตามลำดับ สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการที่พบคือ ครูขาดทักษะเรื่องการวัดผล ประเมินผลขาดความรู้และความเข้าใจในการวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี ศรีเพชร (2546: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านวัดประเมินผล พบว่า โรงเรียนมีปัญหาครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดประเมินผล ตามสภาพจริง ขาดเครื่องมือในการวัดประเมินผล นอกจากนี้ อัครายุทธ ศรีใจอินทร์ (2553: 288) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน นำเสนอด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดทำที่ชัดเจนเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สำหรับครูวิชาการที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ครูไม่ให้ความสำคัญและความสนใจเรื่องการอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเท่าที่ควร และงานวิจัยของวรรณวิษา เกาวิเศษ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใน 10 จังหวัดภาคใต้พบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย

7.3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาพบว่ามีการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบปัญหา ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัย ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องการทำวิจัยและทำงานวิจัยน้อยมากไม่ได้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและรวบรวมเป็นหมวดหมู่ ครูไม่ได้ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องขาดงบประมาณ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อัครายุทธ ศรีใจอินทร์ (2553: 288) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ การจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อารกิจนี้ไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจาก ขาดวิทยากร และครู ขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัย ขาดการสำหรับครูวิชาการที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ขาดความรู้ความชำนาญในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุบลลากรขาดความรู้ความชำนาญในการทำวิจัย และบุคลากร ยังไม่ได้รับการพัฒนาทางการวิจัยมีข้อเสนอแนะคือ ส่งครูเข้าอบรมครอบบรมเรื่องการวิจัยรายบุคคล วิจัยชั้นเรียนและมีการติดตามผลโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง

7.3.5 การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการจัดการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบปัญหาครุขาดงบประมาณในการพัฒนาสื่อประกอบกับขาดความสามารถทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะคือการจัดอบรมเพิ่มความสามารถทางเทคโนโลยีกับครู โรงเรียนขนาดเล็กโดยทั่วไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ประสงค์ เมธิพิณตกุล. 2553: 32) สอดคล้องกับการศึกษาของสมเดช สีแสง. (2552: 10) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้สื่ออุปกรณ์ไม่เพียงพอ

7.3.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่าระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี อารกิจหลักคือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ เม้าเวียงแก (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล 12 ด้าน ผลการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งรวมถึงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย สุณี ทรัพย์ประเสริฐ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ซึ่งรวมถึงด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถใน

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาที่พบจากการศึกษาครั้งนี้คือ คุณครูมีประสบการณ์ทำงานน้อย ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในครูไม่จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเนื่องจากเวลาน้อย บุคลากรไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายใน ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคือ มีการอบรมให้ความรู้ แก่ครูบรรจุใหม่ให้รู้จักการทำงานเป็นให้เป็นระบบ ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจ ร่วมปฏิบัติกับครูพร้อมให้คำแนะนำควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงาน นิเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งให้ครูมีการอบรมและขอคำชี้แนะจากผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเอเธียร์ (Atria, 2000: 144) ได้วิจัยเรื่อง ผลกระทบการประกันคุณภาพของ รัฐอิลลินอยส์ และกระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโก ที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์และกระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโกที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการวางแผนเพื่อปรับปรุงและประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ ส่งผลในทางบวกต่อทัศนคติของครูที่มีต่อการปรับปรุงโรงเรียน

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ทุกระดับ ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้การพัฒนามีความต่อเนื่อง และดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้

8.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง จัดอบรมพัฒนาให้เกิดความรู้ในทิศทางเดียวกัน ควรให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยให้ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างโรงเรียนที่มีบริบทคล้าย ๆ กัน

8.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อบรมจัดสรรบุคลากรให้ เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ครูควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการอบรมอาจปรับเป็นการอบรมด้วยตนเองศึกษาจากแผ่นงาน หรือใช้การอบรมออนไลน์ จัดปฏิทินการอบรมประจำปีการศึกษา เพื่อวางแผนด้านเวลาล่วงหน้า จัดหาครูเพิ่มให้ตรงกับวิชาที่ขาด อาจมีการรวมกลุ่มโรงเรียน เพื่อ

จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอแก่การพัฒนานักเรียน และร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องผ่านการสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษา

8.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากครูขาดทักษะเรื่อง การวัดผลประเมินผลขาดความรู้และความเข้าใจในการวัดและประเมินผลและการเทียบโอน มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดการอบรมเพื่อให้ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริง ควรมีคู่มือในการปฏิบัติงานวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบวัดผลของสถานศึกษา

8.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การวิจัย และรวบรวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ครูได้ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ควรอบรมเรื่อง การวิจัย รายบุคคล สนับสนุนวิจัยชั้นเรียนและมีการติดตามผลโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง และทำคู่มือวิจัย

8.5 การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการจัดการศึกษาการระดมทรัพยากร จากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องควรใช้สื่อให้คุ้มค่าที่สุดจัดการอบรมการทำสื่อเทคโนโลยี ศึกษานิเทศก์ต้องให้ความรู้และให้ครูได้จัดทำสื่อเพื่อช่วยในการสอนมากขึ้น ควรมีการอบรม ควรจัดงบประมาณในการจัดหาสื่อให้เพียงพอ จัดอบรมทำสื่อแก้ปัญหาผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

8.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีการอบรม แก่ครูบรรจุใหม่ ประชุมชี้แจง ร่วมปฏิบัติกับครูพร้อมให้คำแนะนำควรมีปฏิทินในการปฏิบัติงาน นิเทศอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหาร การได้รับการอบรมทางวิชาการ รูปแบบการจัดชั้นเรียน
- 2) การศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) การศึกษาแนวโน้มการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท ทิปส์พับลิเคชั่น จำกัด.
- กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. (2529). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2552). *คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิติ ตย์คคานนท์. (2536). *นักบริหารทันสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย.
- กิติมา ปรีดีดีดิก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทักษ์.
- กุลชญา เทียงตรง. (2550). *การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 5.ค.ม. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กาญจนบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2555 จาก <http://www.thailis.or.th>
- จักรพรรดิ วัฒนา. (2552, กันยายน). *วิชาชีพทางการศึกษา*. *วิทยาจารย์*. 108(11): 44.
- จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. (2546). *แรงจูงใจและการจูงใจสร้างปฎิหาริย์*. กรุงเทพฯ: บริษัท เดอะบูคเลิฟเวอร์ จำกัด.
- จรรยา ศรีไชยสง. (2553, กรกฎาคม-กันยายน). *ออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างไรให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. 13(3): 67.
- จินตะหรา ศรีเมือง. (2554). *สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสหวิทยาเขต อนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ*. *คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. ศรีสะเกษ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2555 จาก <http://www.thailis.or.th/>

- เจริญ กระบวนรัตน์. (2550). *ตาราง 9 ช่องกับการพัฒนาสมอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท สินธนา ก๊อปปี้เซ็นเตอร์.
- ฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์; ผุสดี รุมาคม; และ สุวรรณมา พวงประดิษฐ์. (2527). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดวงเพ็ญ ทுகิต. (2551). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรงศักดิ์ จันโททัย. (2547). *การบริหารชุมชนเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตะวัน สาดแสง. (2548). *สร้างคน สร้างองค์การ คัมภีร์เพิ่มทักษะทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพรส จำกัด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ธวัช บุญยมณี; และ ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2547, มกราคม-เมษายน). บทบาทในอุดมคติ บทบาทที่รับรู้และบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*. 12(1): 44.
- ธวัชชัย สิงห์จันทร์. (2551). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษพะเยา เขต 1*. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2555 จาก <http://www.thailis.or.th/>
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). *การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเทือง สังข์นาค. (2545). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคคนครนายก*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ เม้าเวียงแก. (2548). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เลย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- ประวิทย์ วงษ์แก้ว. (2546). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- ประสงค์ เมธีพินิตกุล. (2553, มกราคม). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้และคิดเป็น ด้วยการสอนบูรณาการภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนขนาดเล็ก .วารสารวิชาการ. 7(71):32.
- ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2536). จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พจน์ เทียมศักดิ์; บุญเพ็ง อินทนิราช; และ หอมแพง ไหลวิชัย. (2549). ชุดโครงการวิจัยเรื่องวิจัยชุมชนลุ่มน้ำโขงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : ชุมชนเมืองสะพานนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). ครอบครัวและโรงเรียน หันส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- พิณสุดา สิริธังศรี. (2552). การวิจัยอนาคต งานวิจัยภาพอนาคตการศึกษาไทย 10-20 ปี ในการวิจัยทางการจัดการศึกษา. อุทัย บุญประเสริฐ. 145-161. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์; เพียว ยินดีสุข; และราชน มีศรี.(2551). การสอนคิดด้วยโครงงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2545, มกราคม-เมษายน). คุณภาพเริ่มจากผู้บริหาร. วารสารบริหารการศึกษา มศว. 1(1):12.
- มนตรี ศรีเพชร. (2546). การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหน่วยที่1-7. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- รุจิรั ภู่อาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา: บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด.

- รุ่งนภา นุตราวาศ; และคนอื่นๆ. (2553). รายงานการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตร หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ลมัยพร แห่่งหล้า; กมล สุดประเสริฐ; และ พงษ์ศิริบรรณพิทักษ์. (2551,มีนาคม-มิถุนายน). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. *วารสารครุศาสตร์*. 36(3):1-17.
- วรรณวิชา เภาวิเศษ. (2549). *สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 10 จังหวัดภาคใต้*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิกิพีเดีย. (2555). *ชนบท*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%97>
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้ . *วารสารข่าวการวิจัยการศึกษา*. 18(3) : 8-10.
- จินิตา ศุภระมุล. (2546, พฤษภาคม-สิงหาคม). ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่กับความเป็นผู้นำแห่งการ เปลี่ยนแปลง . *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 2(5): 34.
- วิศิษฎ์ ขวัญเมือง. (2536). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิสูตร ธนชัยวิวัฒน์; และ อรทัย ธนชัยวิวัฒน์. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใช้งานที่สมบูรณ์ 5 ปี* .พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. (2536). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์)กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร ทาทราย. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2538). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

- สงบ ประเสริฐพันธุ์. (2543). *ร่วมกันสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *พลังใจ พลังชีวิต พิชิตความสำเร็จ*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สมเดช สีแสง. (2552,กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริม
คุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารบัณฑิตศึกษา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 3(2): 10.
- สมพร ไตยวงศ์. (2541). *การเปรียบเทียบความสามารถทางกลไกของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่*
1,2 และ 3 ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมืองและเขตชนบท จังหวัดสกลนคร. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพร สุทัศนีย์. (2537). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2551). *การศึกษาสังคมและวัฒนธรรม: แนวความคิด วิถีวิทยา และทฤษฎี*.
ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สรสิทธิ์ เขตคาม. (2545). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน*
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- สารานุกรมเสรีวิกิพีเดีย. (2555). *การเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2555, จาก
<http://th.wikipedia.org>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1. (2555). *แผนปฏิบัติการประจำปี*
งบประมาณ 2555. ชลบุรี. กลุ่มนโยบายและแผน. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2555
จาก <http://www.chon1.org/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2. (2555). *สารสนเทศ*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2555 จาก
<http://www.chon2.org/>
- (2555). *รายงานผลการดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. งบประมาณ 2555*
เอกสารวิชาการ 2555 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 3. (2555). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555*.
สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.chon3.org/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2555). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชัน.สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *กรอบทิศทางการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2552). รายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท แคนคิดมีเดีย จำกัด.
- (2552). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชัน.
- สุบิน จันทะนันท์. (2543). *การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุณี ทรัพย์ประเสริฐ. (2547). *การประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2553). *การสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. แพร์: หจก.แพร์ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.
- สุรางค์ เจริญนาน. (2550). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1*. 1. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- อัศรายุทธ ศรีใจอินทร์. (2552). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน*. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ด. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อิงอร สุพันธ์วิณิช; และ คนอื่น ๆ. (2554). *ชุดฝึกอบรมครู ภาษาไทยและบูรณาการระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกกมล ภิญญวงค์. (2555). *ภารกิจบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2555 จาก <http://gotoknow.org>.

- โอเคเนชั่น. (2555). *การสอนแบบคณะชั้น : การแก้ปัญหาในโรงเรียนขนาดเล็ก*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2555 จาก <http://oknation.net/blog/print.php?=180503>.
- Atria, Joseph P. (2000). "The Effect of the Illinois Quality Assurance and Improvement Planning Process on Chicago Public School Teacher Attitudes toward School Improvement," *Dissertation Abstracts International*. DIA-A 60/12 : 4254.
- Atjonen, PaiviMaritta. (1994). "The Local Curriculum An object and Instrument in The Administrative and Pedagogical Development of The School System : Experiences and Opinions of Primary School Teachers Regarding The Design Implementation and Development of Local Curricula," *Dissertation Abstracts International*. 55(02) : 329-C.
- Best, John W. (1976). *Research in Education*. Englewood Cliffs ; Prentice-Hall.
- Beach, Dale S. (1985). *Personal : The Management of People At work*. New York : MacmillanPublishing Company.
- Dann, Rute CATHERINE. (1994 , Spring). "Pupil Assessment in the Pimary School : with special Reference to The Assessment Implications of the Education Reform Act 1998," *Dissertation Abstracts International*. 55(1) : 16-C.
- Faber, C. F. & Shearron, G. F. (1970). *Elementary school administration: Theory and practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Grellerman, Saul W.(1968). *Motivation and Productivity*. New York : America Management Association.
- GuralnikDavid 13.(1970). *Webster's New World Dictionary*. 2nd ed. New York : Second College Edition.
- Hodgetts, Richard M.(1999). *Modern Human Relations*. 7th ed. New York:
- Mattox, Donals. (1987). "A study of Inservice Needs of Illinois Public School Elementary Principals," *Dissertation Abstracts International*. 12 (1) : 1.
- Williams, Charles Oven. (1971, March). "An In Dept Investigation of Implicit Tasks Performed by Selected Indiana Junior High School Principal," *Dissertation Abstract International*. 39 (9).

Williams, Francine Foster. (1994, March). "Clinical Supervision Implementation Strategies and Behavioral Changes : An Ethnography of Elementary School Personal," *Dissertation Abstract International*. 54 (7) : 2425-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อโรงเรียนสำหรับทดลองใช้เครื่องมือ

ตาราง 21 รายชื่อโรงเรียนสำหรับทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability)

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
1	วัดธรรมนิมิตต์	1	1
2	บ้านมาบคล้า	1	1
3	บ้านหมื่นจิต	1	1
4	บ้านห้วยมะไฟ	1	1
5	บ้านห้วยมะระ	1	1
6	บ้านวังมะเดื่อ	1	1
7	บ้านตากด้าย	1	1
8	บ้านคลอง	1	1
9	บ้านหนองม่วงใหม่	1	1
10	วัดใหม่ท่าโพธิ์	1	1
11	บ้านมระนา	1	1
12	บ้านทรายมูล	1	1
13	วัดแปลงเกต	1	1
14	บ้านมาบประชัน	1	1
15	บ้านเนินตอง	1	1
	รวม	15	15

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 22 รายชื่อโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
1	บ้านช่องมะเฟือง	1	1
2	บ้านไร่ไหลลำ	1	1
3	บ้านเกาะไม้แหลม	1	1
4	บ้านเขาแรต	1	1
5	บ้านบึงกระโดน	1	1
6	บ้านโป่ง	1	1
7	วัดคลองใหญ่	1	1
8	วัดหนองบอนแดง	1	1
9	วัดอรุณรังษี	1	1
10	บ้านท่าจาม	1	1
11	บ้านหนองผักหนาม	1	1
12	บ้านห้างสูง	1	1
13	บ้านเขาอำนวยการสุข	1	1
14	บ้านน้ำซับ	1	1
15	บ้านเนินดินแดง	1	1
16	บ้านแปลงกระถิน	1	1
17	บ้านหนองไผ่	1	1
18	บ้านหนองหัวหมู	1	1
19	บ้านทุ่งน้อย	1	1
20	วัดเขาศรีรัมย์	1	1
21	วัดโคกเพลาะ	1	1
22	วัดนาวังหิน	1	1
23	วัดเนินตมามาก	1	1
24	วัดบ้านศาลา	1	1
25	บ้านคลองปริง	1	1
26	บ้านเนินถาวร	1	1

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
27	วัดอัมพวนาราม	1	1
28	บ้านบางหัก	1	1
29	วัดบางนาง	1	1
30	วัดหนองกาน้ำ	1	1
31	บ้านคลองกุ่ม	1	1
32	บ้านคลองยาง	1	1
33	บ้านคลองใหญ่	1	1
34	บ้านทับสูง	1	1
35	บ้านเขาสัตตพรหม	1	1
36	บ้านเนินดินแดง	1	1
37	บ้านโค้งประตู	1	1
38	บ้านเจ็ดเนิน	1	1
39	บ้านเนินทุ่ง	1	1
40	วัดบ้านเก่า	1	1
41	สวนป่าคลองตาเพชรบน	1	1
42	บ้านหนองเสม็ด	1	1
43	บ้านเขาวังแก้ว	1	1
44	บ้านคลองโค	1	1
45	บ้านระเวียง	1	1
46	บ้านห้วยกรู	1	1
47	บ้านนอก	1	1
48	วัดเวฬุวนาราม	1	1
49	บ้านเขาชีจรรย์	1	1
50	บ้านหินวง	1	1
51	บ้านหนองกาน้ำ	1	1
	รวม	51	51

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์ อาจารย์ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นางดวงแข สุระประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ พิเศษ
สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 1
4. นางสาวบุญเคื้อ เอี่ยมรัตน์ ผู้อำนวยการชำนาญพิเศษ
โรงเรียนบ้านมาบค้ำ
5. นางณัฐสิญา สุวิมล ครูผู้สอนชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านมาบค้ำ

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1.แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. คำตอบที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานประจำของท่าน อีกทั้งเป็นประโยชน์ในพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

3.แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยขอ ขอขอบคุณที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

นางสาวนิลวรรณ วัฒนา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพทางตำแหน่ง รูปแบบการจัดชั้นเรียน และที่ตั้งโรงเรียน ลักษณะของคำถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list)

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความเป็นจริง

.....

สถานภาพ

- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครูวิชาการ

ประสบการณ์การทำงาน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- ตั้งแต่ 5-10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป

รูปแบบการจัดชั้นเรียน

- ห้องเรียนปกติ
- ห้องเรียนคณะชั้น

ที่ตั้งโรงเรียน

- ในเขตเทศบาล
- นอกเขตเทศบาล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา
- 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

คำชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนของท่านอยู่ในระดับใด เมื่อพิจารณาแล้วให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามโดยพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
1. ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา					
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3. มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ของสถานศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา					
5. มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรสถานศึกษา					
6. หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดหา					
7. มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง					
8. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการวิจัยติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 2 (ต่อ) การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
1.ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
2.มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน					
3. มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน					
4.มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา					
5.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง					
6.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 2 (ต่อ)การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
1. มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา					
2. มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
3. มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ					
4. มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน					

ตอนที่ 2 (ต่อ)การบริหารงานวิชาการด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
1. มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้					
2. มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
3. มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน					
4. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
5. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน					

ตอนที่ 2(ต่อ) การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
1.มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา					
2.มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้					
3.มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ					
4.มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
5.มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ					
6.มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน					

ตอนที่ 2 (ต่อ)การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
2. มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
3. มีการกำหนดระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน					
4. มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
5. มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
6. มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของท่าน

ปัญหา _____

_____

ข้อเสนอแนะ _____

_____

2) ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของท่าน

ปัญหา _____

_____

ข้อเสนอแนะ _____

_____

3) ปัญหาด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ปัญหา _____

_____

ข้อเสนอแนะ _____

_____

4) ปัญหาจากการวิจัยของผู้เรียนและของครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนของท่าน

ปัญหา _____

_____

ข้อเสนอแนะ _____

_____

5) ปัญหาในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา

ปัญหา _____

_____

ข้อเสนอแนะ _____

_____

6) ปัญหาจากการทำระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน

ปัญหา _____

_____

ข้อเสนอแนะ _____

_____

ตาราง 23 การคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ของคำถาม

แบบสอบถามข้อ ที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
4	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1	0	0	1	1	1	3	.60	ใช้ได้
2	1	0	1	1	1	4	.80	ใช้ได้
3	1	0	1	1	1	4	.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	0	-1	-1	1	1	2	.40	ตัดทิ้ง
3	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
4	0	-1	-1	1	1	2	.40	ตัดทิ้ง
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1	1	1	-1	1	1	3	.60	ใช้ได้
2	1	1	-1	1	1	3	.60	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
4	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
1	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
5	1	1	-1	1	1	3	.60	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
3	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	0	1	1	4	.80	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามใน
แต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ทั้งหมด 35 ข้อ ยกเว้น ข้อ 4 ด้านการวัดผล
ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ต้องตัดทิ้ง

ตาราง 24 การคำนวณหาความเชื่อมั่น(Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

คำถามข้อที่	คะแนนความแปรปรวนรายข้อ
1	.40
2	.39
3	.32
4	.43
5	.37
6	.37
7	.40
8	.43
9	.40
10	.43
11	.32
12	.39
13	.43
14	.35
15	.39
16	.41
17	.25
18	.25
19	.37
20	.25
21	.22
22	.41
23	.22
24	.37
25	.44
26	.58
27	.47
28	.51
29	.34
30	.30
31	.34
32	.30
33	.46
34	.20
35	.39
ผลรวมความแปรปรวนรายข้อ	13.09

$$\text{จากสูตร } \alpha = \frac{1}{n-1} \left\{ 1 - \frac{S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดนั้นทั้งฉบับ

แทนค่า $n = 35$, $\sum S_i^2 = 13.09$, $S_t^2 = 75.71$

$$\alpha = .83$$

ภาคผนวก จ

ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน รูปแบบการจัดชั้น
เรียน และที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
 วิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม สถานภาพ โดยรวมและรายข้อ

สถานภาพทางตำแหน่ง การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร n= 48		ครูวิชาการ n=48		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริหารหลักสูตร						
1.ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการวิเคราะห์ เอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา	4.13	.73	4.08	.74	4.10	.73
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่น ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.81	.84	4.19	.81	4.00	.85
3. มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.06	.63	4.23	.69	4.15	.67
4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ของ สถานศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.79	.46	4.35	.70	4.57	.63
5.มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.75	.52	4.56	.54	4.66	.54
6. หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ	4.00	.72	4.04	1.0	4.02	.88
7. มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งานจริง	3.69	.72	3.96	.92	3.82	.83
8. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการวิจัย ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.13	.70	4.08	.96	4.10	.84

สถานภาพทางตำแหน่ง การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร n= 48		ครูวิชาการ n=48		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
1.ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.31	.47	4.15	.51	4.23	.49
2.มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.42	.64	4.33	.56	4.38	.60
3. มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน	4.06	.60	4.06	.60	4.06	.60
4.มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา	4.52	.68	4.63	.53	4.57	.61
5.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง	4.12	.57	4.54	.54	4.33	.59
6.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.52	.55	4.67	.52	4.59	.55
ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน						
1.มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	4.60	.74	4.31	.83	4.46	.79
2.มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.40	.71	4.23	.91	4.31	.81
3.มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ	3.98	.86	4.00	.85	3.99	.85

สถานภาพทางตำแหน่ง การบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหาร n= 48		ครูวิชาการ n=48		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน	4.27	.77	4.29	.74	4.28	.75
2. มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.00	.46	4.08	.58	4.04	.52
3. มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน	4.08	.54	4.08	.54	4.08	.54
4. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.88	.44	3.65	.70	3.76	.59
5. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน	3.83	.56	3.69	1.0	3.76	.83
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา						
1. มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้อยู่ภายในสถานศึกษา	4.40	.67	4.31	.62	4.35	.65
2. มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้อยู่	4.25	.64	4.25	.53	4.25	.58
3. มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.06	.69	4.19	.76	4.13	.73
4. มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.04	.74	3.98	.97	4.01	.85
5. มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ	4.15	.74	4.06	.67	4.10	.70
6. มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน	3.79	.82	4.10	.91	3.95	.88

สถานภาพทางตำแหน่ง การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี n= 19		ตั้งแต่ 5- 10 ปี n=15		10 ปีขึ้นไป n=62	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.18	.45	4.56	.50	4.69	.49
2. มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.65	.53	4.21	.65	4.43	.63
3. มีการกำหนดระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน	4.37	.49	4.19	.64	4.46	.63
4. มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่าง เป็นระบบ	4.50	.65	4.25	.64	4.37	.65
5. มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.62	.53	4.31	.55	4.47	.56
6. มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการ ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.47	.48	4.42	.54	4.58	.54
รวม	4.25	.37	4.19	.46	4.22	.42

จากตาราง 25 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารและครูวิชาการ มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรจำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่ง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. =

.54) และการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .63) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่ง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือมีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .54) และมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .61) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนจำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่ง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .79) มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .81) มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .75) และ มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .85)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำแนกตามสถานภาพทางตำแหน่ง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .51) มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .52) และ มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .60) มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .72) และมีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .83)

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษาจำแนกตาม สถานภาพทางตำแหน่ง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .65) มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้อ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .73) มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่

มีคุณภาพ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .70) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .85) และ มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .88)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตาม สถานภาพทางตำแหน่ง พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ ได้แก่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .49) มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายข้อ

ประสบการณ์การทำงาน การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5- 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		รวม	
	n= 19		n=15		n=62		n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริหารหลักสูตร								
1.ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการ วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตร สถานศึกษา	4.21	.35	4.00	.00	4.10	.86	4.10	.73
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและ ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.89	.86	4.13	.74	4.00	.87	4.00	.85
3. มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.26	.56	4.20	.76	4.10	.67	4.15	.66
4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ของสถานศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.89	.46	4.20	.94	4.56	.53	4.57	.63
5.มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตร สถานศึกษา	4.63	.68	4.80	.41	4.63	.52	4.66	.54
6. หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการจัดทำ	4.37	.68	4.67	.49	3.76	.90	4.02	.88
7. มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้ งานจริง	4.21	.54	4.40	.83	3.56	.80	3.82	.83
8. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการ วิจัยติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่าง ต่อเนื่อง	4.47	.61	4.53	.64	3.89	.87	4.10	.84

ประสบการณ์การทำงาน การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5- 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		รวม	
	n= 19		n=15		n=62		n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้								
1.ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.26	.56	4.00	.00	4.27	.52	4.23	.49
2.มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.68	.48	3.73	.46	4.44	.56	4.38	.60
3. มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน	4.05	.78	4.07	.70	4.06	.51	4.06	.60
4.มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา	4.53	.84	4.47	.64	4.61	.52	4.57	.61
5.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง	4.58	.51	4.40	.83	4.24	.53	4.33	.60
6.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.68	.58	4.80	.41	4.52	.54	4.59	.54
ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน								
1.มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	4.84	.50	4.60	.51	4.31	.88	4.46	.79
2.มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.53	.61	4.87	.35	4.11	.87	4.31	.81

ประสพการณ์การทำงาน การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี n= 19		ตั้งแต่ 5- 10 ปี n=15		10 ปีขึ้นไป n=62		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผล การเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของ กระทรวงศึกษาธิการ	4.05	.78	4.20	.78	3.92	.89	3.99	.85
4. มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบ การศึกษาที่มีมาตรฐาน	4.26	.56	4.13	.74	4.32	.81	4.28	.75
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา								
1.มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้	3.79	.53	4.13	.74	3.66	.75	3.76	.72
2.มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อ พัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็น รายบุคคล	3.79	.54	4.60	.51	3.98	.42	4.04	.52
3.มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน	3.95	.71	4.60	.51	4.00	.41	4.08	.51
4. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัย กระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.84	.60	3.80	.41	3.73	.63	3.76	.60
5. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัย กระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน	3.68	.75	4.47	.83	3.61	.78	3.76	.83
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา								
1.มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการ เรียนรู้ภายในสถานศึกษา	4.26	.80	4.53	.51	4.34	.63	4.35	.65

ประสพการณ์การทำงาน การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี n= 19		ตั้งแต่ 5- 10 ปี n=15		10 ปีขึ้นไป n=62		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
2.มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้	4.05	.78	4.47	.52	4.26	.51	4.25	.58
3.มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	4.00	.75	4.60	.51	4.05	.73	4.13	.73
4.มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน	3.89	.88	4.40	.63	3.95	.88	4.01	.85
5.มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มี คุณภาพ	4.26	.87	4.07	.46	4.06	.70	4.10	.70
6.มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อ การสอน	3.89	1.24	4.67	.62	3.79	.70	3.95	.88
ด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	4.95	.23	4.87	.35	4.56	.53	4.69	.49
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา								
2.มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.53	.61	4.47	.64	4.39	.64	4.43	.63
3.มีการกำหนดระบบและกลไกการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติ ร่วมกัน	4.63	.60	4.53	.52	4.39	.66	4.46	.63
4.มีการจัดทำระบบสารสนเทศของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.26	.81	4.93	.26	4.27	.61	4.37	.65

ประสพการณ์การทำงาน การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 5 ปี n= 19		ตั้งแต่ 5- 10 ปี n=15		10 ปีขึ้นไป n=62		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5.มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของ ของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.74	.45	4.60	.51	4.35	.58	4.47	.56
6.มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.74	.56	4.87	.35	4.47	.54	4.58	.54
รวม	4.29	.47	4.42	.28	4.14	.41	4.22	.42

จากตาราง 26 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน พบว่าผู้บริหารและครูวิชาการ มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.22$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรจำแนกตามประสพการณ์การทำงานพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.66$, S.D.= .54) และการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.57$, S.D. = .63) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จำแนกตามประสพการณ์การทำงานพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}= 4.59$, S.D. = .54) และมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X}= 4.57$, S.D. = .61) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนจำแนกตามประสพการณ์การทำงานพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุก

ข้อ ได้แก่ มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = .79) มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = .81) มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = .75) และ มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = .85)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = .51) มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = .52) และ มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = .72) มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = .60) มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = .83)

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การทำงานพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = .65) มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = .58) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = .73) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = .85) มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = .70) มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = .88)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การทำงานพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = .49) มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน โดยรวมและรายข้อ

รูปแบบการจัดชั้นเรียน การบริหารงานวิชาการ	ห้องเรียนปกติ n= 51		ห้องเรียนคละชั้น n=45		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	ด้านการบริหารหลักสูตร					
1. ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการ วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตร สถานศึกษา	4.14	.75	4.07	.72	4.10	.73
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและ ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	.87	4.00	.83	4.00	.85
3. มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.14	.60	4.16	.74	4.15	.67
4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ของ สถานศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.63	.63	4.51	.63	4.57	.63
5. มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตร สถานศึกษา	4.75	.49	4.56	.59	4.66	.54
6. หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดหา	3.98	.97	4.07	.80	4.02	.88
7. มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้งาน จริง	3.80	.87	3.84	.80	3.82	.83
8. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการวิจัย ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.08	.87	4.13	.82	4.10	.84

รูปแบบการจัดชั้นเรียน การบริหารงานวิชาการ	ห้องเรียนปกติ n= 51		ห้องเรียนคละชั้น n=45		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
1.ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.12	.38	4.36	.57	4.23	.49
2.มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.29	.58	4.47	.63	4.38	.60
3. มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน	3.96	.56	4.18	.61	4.06	.59
4.มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา	4.59	.54	4.56	.70	4.57	.61
5.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง	4.25	.60	4.42	.58	4.33	.59
6.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.59	.54	4.60	.54	4.59	.54
ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน						
1.มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	4.33	.86	4.60	.69	4.46	.79
2.มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.24	.86	4.40	.75	4.31	.81

รูปแบบการจัดชั้นเรียน	ห้องเรียนปกติ		ห้องเรียนคณะชั้น		รวม	
	n= 51		n=45		n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ	3.80	.87	4.20	.79	3.99	.85
4. มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน	4.24	.79	4.33	.71	4.28	.75
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
1.มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้	3.67	.74	3.87	.69	3.76	.72
2.มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.14	.57	3.93	.45	4.04	.52
3.มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน	4.00	.53	4.18	.54	4.08	.54
4. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.75	.60	3.78	.60	3.76	.60
5. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน	3.73	.75	3.80	.92	3.76	.83

รูปแบบการจัดชั้นเรียน	ห้องเรียนปกติ n= 51		ห้องเรียนคละชั้น n=45		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การบริหารงานวิชาการ						
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการจัดการศึกษา						
1.มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ ภายในสถานศึกษา	4.20	.66	4.53	.59	4.35	.65
2.มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้	4.10	.54	4.42	.58	4.25	.58
3.มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	3.94	.73	4.33	.67	4.13	.73
4.มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.82	.82	4.22	.85	4.01	.85
5.มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ	3.94	.71	4.29	.66	4.10	.70
6.มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน	3.71	.92	4.22	.74	3.95	.88
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา						
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.63	.53	4.76	.44	4.69	.49
2.มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.35	.63	4.51	.63	4.43	.63

รูปแบบการจัดชั้นเรียน	ห้องเรียนปกติ n= 51		ห้องเรียนคณะชั้น n=45		รวม n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การบริหารงานวิชาการ						
3.มีการกำหนดระบบและกลไกการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน	4.33	.65	4.60	.58	4.46	.63
4.มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ	4.16	.64	4.62	.58	4.37	.63
5.มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.31	.55	4.64	.53	4.47	.56
6.มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการ ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.57	.54	4.60	.54	4.58	.54
รวม	4.14	.41	4.31	.41	4.21	.42

จากตาราง 27 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามรูปแบบการจัดชั้นเรียน พบว่าผู้บริหาร
และครูวิชาการ มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตรผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตร
จำแนกตามรูปแบบการจัดชั้นเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ที่สุดคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D.
= .63) และมีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรของ
สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่
ในระดับมาก

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้จำแนกตามรูปแบบการจัดชั้นเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการ
ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจุดมุ่งหมายของ
การจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .61) และมีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จำแนกตามรูปแบบการจัดชั้นเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .79) มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .81) มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .75) และ มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .85)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามรูปแบบการจัดชั้นเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .51) มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .52) และ มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .72) มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .60) มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .83)

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .65) มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้อ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .73) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .85) มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .70) มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .88)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตาม รูปแบบการจัดชั้นเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} =$

4.69, S.D. = .49) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการปฏิบัติงานการบริหารงาน
วิชาการด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

ที่ตั้งโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม	
	n= 33		n=63		n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริหารหลักสูตร						
1. ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการ วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตร สถานศึกษา	4.06	.56	4.13	.81	4.10	.73
2. มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและ ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	.79	4.00	.88	4.00	.85
3. มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.15	.71	4.14	.64	4.15	.67
4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ของ สถานศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.67	.65	4.52	.62	4.57	.63
5. มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตร สถานศึกษา	4.85	.36	4.56	.59	4.66	.54
6. หลักสูตรได้มาจากกระบวนการให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ จัดทำ	4.03	1.08	4.02	.77	4.02	.88
7. มีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ก่อนใช้ งานจริง	3.91	.80	3.78	.85	3.82	.83
8. มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการวิจัย ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.09	.90	4.11	.83	4.10	.84

ที่ตั้งโรงเรียน	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม	
	n= 33		n=63		n=96	
การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
1.ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.36	.49	4.16	.48	4.23	.49
2.มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	4.52	.62	4.30	.59	4.38	.60
3. มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน	4.06	.83	4.06	.44	4.06	.60
4.มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา	4.82	.39	4.44	.67	4.57	.61
5.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เห็นคุณค่าในตนเอง	4.52	.62	4.24	.56	4.33	.59
6.มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.85	.36	4.46	.56	4.59	.54
ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน						
1.มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	4.55	.67	4.41	.85	4.46	.79
2.มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.18	.77	4.38	.83	4.31	.81

ที่ตั้งโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม	
	n= 33		n=63		n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ	4.06	.79	3.95	.89	3.99	.85
4. มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน	4.55	.62	4.14	.78	4.28	.96
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
1.มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้	3.55	.67	3.87	.73	3.76	.72
2.มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.09	.63	4.02	.46	4.04	.52
3.มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน	3.97	.68	4.14	.44	4.08	.54
4. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.55	.71	3.87	.49	3.76	.59
5. มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน	3.73	.98	3.78	.75	3.76	.83
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา						
1.มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	4.24	.83	4.41	.53	4.35	.65

ที่ตั้งโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม	
	n= 33		n=63		n=96	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
2.มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้อ	4.24	.66	4.25	.54	4.25	.58
3.มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	3.94	.93	4.22	.58	4.13	.73
4.มีการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.73	1.06	4.16	.68	4.01	.85
5.มีการจัดให้ผู้สอน จัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ	3.76	.83	4.29	.55	4.10	.70
6.มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน	3.76	1.03	4.05	.77	3.95	.88
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.76	.43	4.65	.51	4.69	.89
2.มีกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.33	.65	4.48	.62	4.43	.63
3.มีการกำหนดระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน	4.30	.64	4.54	.62	4.46	.63
4.มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.27	.80	4.43	.56	4.37	.65
5.มีการกำหนดสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.39	.50	4.51	.59	4.47	.56
6.มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.76	.43	4.49	.56	4.58	.54
รวม	4.21	.46	4.22	.40	4.21	.42

จากตาราง 28 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูวิชาการ มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารหลักสูตรจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียนพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ภารกิจของสถานศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .63) และมีการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .54) และ มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .61) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการวัดผลและการประเมินผลตามระเบียบการการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .79) มีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .81) มีวิธีการออกหลักฐานแสดงการจบการศึกษาที่มีมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .75) และ มีการกำหนดรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนตามระเบียบวิธีตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .85)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีการนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .51) มีการบริหารจัดการ ครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .52) และ มีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .60) มีการจัดการเรียน

การสอนโดยใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .72) และมีการสร้างเครือข่ายในการวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .83)

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษาจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีห้องสมุดที่ประกอบด้วยศูนย์สื่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .65) มีการจัดทำระบบสารสนเทศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .73) มีการจัดให้ผู้สอนจัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .70) มีการจัดทำทะเบียนสื่อ และแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .85) มีการจัดให้มีการประเมินผลคุณภาพสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .88)

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารและครูวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อ ได้แก่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .49) มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี รองรับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .54) ส่วนข้ออื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนิลวรรณ วัฒนา
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านมาบค้ำ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์”
พ.ศ.2547	ศึกษาศาสตร์ (ชีววิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2556	ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

